ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΣΥΝΕΧΩΣ ΑΠΟ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ. 1907

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΕΥΓΕΝΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

ΕΤΟΣ ΙΖ' ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1924 ΤΕΥΧΟΣ 204

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧΜ. 2.50

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ

ΕΤΟΣ ΙΖ' — *ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1924* — *ΤΕΥΧΟΣ 204*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ.
Η ΣΤΑΝΗ — Διήγημα Ἀνατὸλ Φρὰνς — Μετάφρασις Christiani.
ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ, Ν. Ι. Λάσκαρη.
ΞΕΧΑΣΜΕΝΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΑΙ ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΑ ΣΥΜΒΑΝΤΑ, Σπυρ. Δὲ-Βιάζη.
ΕΡΜΑΝ ΣΟΥΔΕΡΜΑΝ.
ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΞ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ. Δ. Ι. Ζωγράφου.
ΑΝΝΙΤΑ ΓΑΡΙΒΑΛΔΗ. Νίτσας Μακρῆ.
ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΜΙΑΡΚΑΣ, Μετάφρασις Ν. Πετιμεζᾶ-Λαύρα.
ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗΝ ΚΙΝΗΣΙΝ.
ΠΟΙΚΙΛΗ ΣΕΛΙΣ.
ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ.
ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ.

Πᾶσα ἀποστολὴ ἀποβλέπουσα τὴν «Ἑλληνικὴν Ἐπιθεώρησιν» (χειρόγραφα, Περιοδικά, βιβλία, ἐπιστολαί, συνδρομαὶ κ. λ. π.) πρέπει νὰ ἀπευθύνεται πρὸς τὴν Διευθύντριαν:

Δ)σ ΕΥΓΕΝΙΑΝ ΖΩΓΡΑΦΟΥ Ὁδὸς Μενάνδρου 83.

Πᾶν σύγγραμμα ἀποστελλόμενον εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς «Ἑλλην. Ἐπιθεωρήσεως» ἀναγγέλλεται δι' αὐτῆς.

ΕΡΓΑ ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ:

Διηγήματα κ. λ. π.

ἐκδοθέντα ὑπὸ τῆς συγγραφέως

ΙΗΓΗΜΑΤΑ τόμος *Α'*.
» » *Β'*
» » *Γ'*.
Η ΓΚΟΥΡΑΙΝΑ, ἱστορικὸν μυθιστόρημα.
ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ τόμος *Α'*.

Θεατρικὰ ἔργα.

Διδαχθέντα ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς σκηνῆς

Η ΜΟΝΑΧΗ. Δρᾶμα Βυζαντινὸν τρίπρακτον.
Ο ΕΞΙΔΑΣΜΟΣ. Δρᾶμα κοινωνικὸν τρίπρακτον.
Η ΚΛΕΦΤΟΠΟΥΛΑ. Δρᾶμα ἱστορικὸν »
Η ΤΖΕΝΗ ΜΕ ΤΟ ΓΕΛΙΟ ΤΗΣ. Κοινωνικὸν δραμάτιον μεταφρασθὲν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν
ΟΤΑΝ ΛΕΙΠΕΙ ΤΟ ΧΡΗΜΑ. Δρᾶμα κοινωνικὸν τρίπρακτον.
Η ΑΝΟΙΞΙ. Κοινωνικὸν δραμάτιον.
ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ. Δρᾶμα μονόπρακτον

Διάφοροι μελέται, διηγήματα, ταξειδιωτικαὶ ἐντυπώσεις, θεατρικὰ ἔργα κλπ. δημοσιευθέντα εἰς δέκα πέντε τόμους τῆς «Ἑλληνικῆς Ἐπιθεωρήσεως» θὰ ἐκδοθῶσιν εἰς τόμον προσεχῶς.

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Διὰ τὸ Ἐσωτερικόν:	Ἔκδοσις ἁπλῆ	Δραχμαὶ 25.—
	» ἐκλεκτὴ	» 35.—
Διὰ δημόσια Γραφεῖα		» 60.—
Διὰ τὴν Εὐρώπην, Αἴγυπτον καὶ Κύπρον		Σελήνια 15.—
Διὰ τὴν Ἀμερικὴν		Δολλάρια 4.—

Αἱ συνδρομαὶ εἶνε γενικῶς προπληρωτέαι.—Αἱ ἐγγραφαὶ ἄρχονται ἀπὸ τῆς 1ης ἑκάστου μηνός.

ΤΙΜΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ

Ὁλόκληρος σελὶς εἰς ἓν τεῦχος	Δρ. 200.—
Ἡμίσεια » »	» 150.—
Τέταρτον σελίδος »	» 75.—
Ὀγδοον » »	» 50.—

Διὰ συνεχεῖς δημοσιεύσεις ἰδιαίτεραι συμφωνίαι.

ΕΤΟΣ ΙΖ' — ΑΘΗΝΑΙ, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1924 — ΤΕΥΧΟΣ 204

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΣΥΝΕΧΩΣ ΑΠΟ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1907

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΕΥΓΕΝΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΑ
ΟΔΟΣ ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ 83

ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ

Τὸν μῆνα αὐτὸν τὰ γαλλικὰ Γράμματα ὑπέστησαν μεγάλην ἀπώλειαν: Ὁ Ἀνατὸλ Φρὰνς ἀπέθανεν. Ἐγεννήθη εἰς τὸ Παρίσι τὸ 1844, καὶ νέος, νεώτατος ἐπεδόθη εἰς τὴν φιλολογίαν. Τὸ πραγματικὸν ὄνομά του ἦτο Ἰάκωβος Ἀνατὸλ Τιμπώ. Υἱὸς βιβλιοπώλου, εὗρε μέσα εἰς τὸ κατάστημα τοῦ πατέρα τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς μορφώσεώς του, τῆς διανοητικῆς ἀναπλάσεώς του. Ἐδιάβασε πολὺ ὅταν ἦτο νέος, καὶ ἔφθασεν ὥστε νὰ καταστήσῃ παροιμιώδη τὴν πολυγνωσίαν του. Ὁ Ἀνατὸλ Φρὰνς ἔκαμε τὴν πρώτην ἐμφάνισίν του μὲ τὰ «Χρυσᾶ Ἔπη». Ἀλλὰ δὲν ἔμεινεν ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν ποίησιν. Ὑπῆρξε περισσότερον μέγας πεζογράφος, παρὰ ποιητής. Μυθιστοριογράφος, ἱστορικός, κριτικός, ὁ Ἀνατὸλ Φρὰνς ἐκαλλιέργησε μὲ ἀναντίρρητον τελειότητα ὅλα τὰ εἴδη τοῦ λόγου. Ὡς ἱστορικὸς ἔγραψε τὴν ὀγκώδη δίτομον ἱστορίαν τῆς Ἰωάννας Δ' Ἄρκ, διὰ τὴν ὁποίαν οἱ κριτικοὶ ἐξεφράσθησαν μὲ ἀπερίγραπτον θαυμασμόν.

Ὁ Ἀνατὸλ Φρὰνς συνέγραψε πλεῖστα ὅσα ἔργα. Τὰ γνωστότερα ἐξ αὐτῶν, «Τὸ Ἔγκλημα τοῦ Συλβέστρου Μοννάρ», «Ἡ Λευκονόη», «Κορινθιακοὶ Γάμοι», «Οἱ Θεοὶ διψοῦν», «Τὸ βιβλίο τοῦ Φίλου μου», «Ὁ κόκκινος κρῖνος», «Ἀνθισμένη Ζωή», «Ὁ κῆπος τοῦ Ἐπικούρου», «Τὸ δακτυλίδι μὲ τὸν ἀμέθυστο», «Ὁ κ. Μπερζερὲ στὸ Παρίσι», «Ὁ Μικρὸς Πέτρος», «Τὸ Νησὶ τῶν Πιγκουΐνων», «Ὁ Κραινκεμπίλ» καὶ «Αἱ γνῶμαι τοῦ Ἱερωνύμου Κουανιάρ», εἰς τὸ ὁποῖον φανερώνεται ἡ ἐπισημοτέρα ἀπολογία τοῦ σκεπτικισμοῦ, ἀπόσπασμα τοῦ ὁποίου θὰ δώσωμεν εἰς προσεχῆ τεύχη.

***

Οἱ πρῶτοι διδάσκαλοι τοῦ Ἀνατὸλ Φρὰνς ὑπῆρξαν ὁ Ρενὰν καὶ ὁ Ταίν. Ὁ δριμὺς καὶ ὥριμος δογματισμὸς τοῦ Ταίν, ἤσκησε μεγάλην ἐπιρροὴν εἰς τὴν εὔπλαστη καὶ ἀνήσυχη διάνοιά του. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ρενὰν δὲν ἐπέδρασεν ὀλιγώτερον εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ μεγάλου συγγραφέως. Εὐγνώμων ἄλλως τε ὁ Ἀνατὸλ Φρὰνς πρὸς τὸν ποιητὴν τοῦ «Ἀντιχρίστου», τοῦ ἀφιέρωσεν ὅταν ἀπέθανεν, ἕνα ἄρθρον τόσο ἀποθεωτικόν, ὥστε ἐλέχθη ὅτι «Οὐδέποτε θνητὸς ἡμίθεος, ἐνεταφιάσθη σὲ ὡραιότερο σάβανον πορφύρας!!».

***

Τὸ 1881 ἐξέδωκεν ὁ Ἀνατὸλ Φρὰνς «Τὸ ἔγκλημα τοῦ Συλβέστρου Μοννάρ». Τὸ μυθιστόρημα αὐτὸ θεωρεῖται ὡς αὐτοβιογραφία τοῦ συγγραφέως. Δανείζει εἰς τὸν ἥρωα τοῦ ἔργου του ὄχι μόνον τὴν ἰδίαν του προσωπικότητα, τὰς παιδικάς του ἀναμνήσεις, τὰς ἀνδρικάς του σκέψεις, ἀλλὰ καὶ ὅλην τὴν ψυχοσύνθεσιν καὶ νοοτροπίαν του καὶ τὰς φιλοσοφικὰς καὶ αἰσθητικάς του ἰδέας.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ἄλλα του ἔργα ὁ Ἀνατὸλ Φρὰνς δὲν κάμνει τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ ἀναλύῃ, νὰ ἱστορῇ, νὰ περιγράφῃ τὸν ἑαυτόν του, καὶ πρὸ πάντων τὰς μεταστάσεις τῆς ψυχῆς του. Καὶ ἡ ψυχὴ αὐτὴ δὲν εἶναι οὔτε ἤρεμη, οὔτε ἁπλῆ. Ἐμφανίζεται ἀσταθής, πολυσύνθετος, εὐμετάβλητος. Εἶνε ψυχὴ σκεπτικιστοῦ, ἀλλὰ σκεπτικιστοῦ ἀμειλίκτου, ὁ ὁποῖος χωρὶς νὰ προσκολλᾶται εἰς κανένα δόγμα καὶ καμμίαν πίστιν, δανείζει ὅμως ἐξ ἴσου εἰς ὅλας τὸν οἰκτόν του, ἀλλὰ καὶ τὴν εἰρωνείαν του. Περὶ τῆς εἰρωνείας αὐτῆς θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ γίνῃ ἰδιαίτερος λόγος. Μὲ μόνον ὅπλον τὴν εἰρωνείαν ἀντιμετωπίζει τὰς ἐποχάς, τοὺς ἀνθρώπους, τὰ αἰσθήματα, τοὺς πόθους, τὰ ὄνειρα. Εἰρωνεύεται τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα, ἀλλὰ ἡ εἰρωνεία του ἔχει χάριν, ἔχει λεπτότητα, ἔχει φιλοπαιγμοσύνην, καὶ διὰ τοῦτο ὅμως εἰσδύει βαθύτερα, θίγει ἀποτελεσματικώτερα καὶ συντρίβει ἀσφαλέστερα.

Ὁ Ἀνατὸλ Φρὰνς ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 84 ἐτῶν καὶ συνεκίνησε μὲ τὸν θάνατόν του ὁλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα.

ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ

Η ΣΤΑΝΗ

ΔΙΗΓΗΜΑ

— Ποίας ἡλικίας εἶναι τὸ ἀγοράκι σας, κυρία ;

Μόλις ἄκουσε τὴν ἐρώτησι, ἡ μητέρα ἐγύρισε κι' ἐκύτταξε τὸ ἀγοράκι της ὅπως κυττάζει κανεὶς τὸ ρολόγι ὅταν τὸν ρωτήσουν τὴν ὥρα, καὶ ἀπήντησε :

— Ὁ Πέτρος μου εἶνε εἴκοσι ἐννέα μηνῶν, κυρία.

Θὰ ἦταν ἴσως τὸ ἴδιο ἂν ἔλεγε δυόμισυ ἐτῶν, ἀλλὰ ἐπειδὴ ὁ μικρὸς Πέτρος εἶνε ἕνα παιδάκι ὑπερβολικὰ ἐξυπνο καὶ κάμνει χίλια δυὸ πράγματα καταπληκτικὰ γιὰ τὴν ἡλικία του, γι' αὐτὸ ἴσως ἡ μητέρα του θὰ φαντάσθηκε ὅτι λογαριάζοντας τὴν ἡλικία τοῦ μικροῦ μὲ τοὺς μῆνες, θὰ ἔδιδε τὴν ἐντύπωσιν ὅτι τὸ παιδί της εἶνε κάπως μεγαλείτερο κι' ἔτσι δὲν θὰ ἔκαμνε τὴς ἄλλες μητέρες νὰ ζηλέψουν πολύ. Ἀλλὰ συγχρόνως ἔχει καὶ λόγους νὰ μὴ θέλῃ νὰ τῆς μεγαλώσουν τὸν μικρό της Πέτρο οὔτε κατὰ μίαν ἡμέραν. Κι' αὐτὸ γιατὶ θέλει γιὰ καιρό, γιὰ πολὺν καιρὸ νὰ τὸν κρατήσῃ μικρό. Νοιώθει πολὺ βαθειὰ πὼς ὅσο τὸ παιδάκι της θὰ μεγαλώνῃ, τόσο πιὸ πολὺ θ' ἀπομακρύνεται ἀπ' αὐτήν ! Ἀλλοίμονο ! τὰ παιδιὰ δὲν ἐπιζητοῦν τίποτε ἄλλο περισσότερο ἀπὸ τὸ νὰ ἀπομακρύνωνται τὸ ταχύτερον ἀπὸ τοὺς γονεῖς των ! Ὁ πρῶτος χωρισμὸς ἀνάγεται στὴν γέννησί των. Τότε ὅσο κι' ἂν μιὰ μητέρα εἶνε μητέρα, δὲν ἔχει πιὰ παρὰ τὸ στῆθος της καὶ τοὺς δυο της βραχίονας διὰ νὰ τὸ συγκρατήσῃ.

Μ' ὅλα αὐτὰ ὁ Πέτρος δὲν εἶνε παρὰ μόνον εἴκοσι ἐννέα μηνῶν. Ἄλλως τε ἡ ἡλικία του εἶνε ἤδη ἀρκετὰ σεβαστὴ καὶ τὸ μικροσκοπικό του ἀνάστημα ἐμπνέει ἤδη ἐμπιστοσύνην. Ἔχω πολλοὺς μικροὺς φίλους τῆς ἡλικίας του καὶ βρίσκω πὼς ὅλοι εἶνε ἐξαιρετικὰ ἀνεπτυγμένοι, ἀλλὰ κανεὶς ἀπὸ τοὺς μικρούς μου αὐτοὺς φίλους δὲν ἔχει τὴν φαντασία τοῦ Πέτρου. Ὁ Πέτρος ξεύρει νὰ συνδέῃ τὴν μιὰ ἰδέα κατόπιν τῆς ἄλλης μὲ μοναδικὴ εὐκολία καὶ μὲ κάποιαν ἰδιοτροπίαν.

* * *

Ἐνθυμεῖται κάποτε πράγματα πολὺ παλιά. Ἀναγνωρίζει πρόσωπα ποὺ δὲν εἶχεν ἰδῆ πρὸ μηνὸς καὶ πλέον. Ἀνακαλύπτει στὴς χρωματιστὲς ζωγραφιὲς ποὺ τοῦ δίδουν, ἕνα σωρὸ λεπτομέρειες ποὺ τὸν ἐνθουσιάζουν καὶ τὸν ἀνησυχοῦν. Ὅταν ξεφυλλίζῃ κάποιο βιβλίο μὲ εἰκόνες, ποὺ τοῦ εἶναι ἰδιαιτέρως προσφιλές, καὶ τοῦ ὁποίου δὲν ἐξέσχισε ἀκόμη παρὰ μόνον τὰ μισὰ φύλλα, τὰ μαγουλάκια του γίνονται κατακόκκινα καὶ κάποια ὑπερβολικὰ ζωηρὴ λάμψις περνᾷ ἀπὸ τὰ μάτια του.

Ἡ μητέρα του ὅταν βλέπῃ τὴν ἔξαψιν αὐτὴν καὶ τὴν λάμψιν τῶν ματιῶν του, φοβεῖται πολύ, κι' ἀνησυχεῖ μήπως ἡ μεγάλη ἐργασία ποὺ γίνεται στὸ μικροσκοπικὸ αὐτὸ κεφαλάκι, κουράσῃ τὸν μικρό της. Ὅλα τὴν τρομάζουν. Ὁ παραμικρότερος πυρετὸς τὴν κάμει νὰ γίνεται ἔξαλλος ἀπὸ τὸν φόβον. Φοβᾶται μήπως ματιάξει τὸ παιδάκι αὐτό, γιὰ τὸ ὁποῖον εἶνε τόσο ὑπερήφανος. Ἔρχονται στιγμὲς ποὺ καταντᾷ νὰ εὐχηθῇ γιὰ τὸ παιδάκι της νὰ μοιάσῃ στὸ μικρὸ τοῦ ψωμά, ποὺ βλέπει καθημερινῶς στὴν πόρτα τοῦ φούρνου, καὶ τὸ ὁποῖον ἔχει ἕνα μεγάλο πλακωτὸ πρόσωπο, γαλάζια ἀνέκφραστα μάτια, ἕνα στόμα ποὺ χάνεται μέσα στὰ φουσκωμένα του μάγουλα, καὶ ἐν γένει τὸ ὕφος μιᾶς κουτῆς καὶ ἄψυχης ὑγείας.

Γι' αὐτὸν τοὐλάχιστον δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ ἀνησυχῇ κανείς ! Ἐνῷ ὁ Πέτρος κάθε στιγμὴ ἀλλάζει χρῶμα, τὰ χεράκια του πολὺ συχνὰ βγάζουν φωτιὲς καὶ ὁ ὕπνος του τὴν νύκτα εἶνε ἀνήσυχος καὶ ταραγμένος.

Ὁ γιατρός, κι' αὐτός, δὲν εἶνε διόλου εὐχαριστημένος, ὅταν ὁ μικρός μας φίλος κυττάζει ζωγραφιές. Παραγγέλλει ἀπόλυτη ἠρεμία σκέψεως. «Νὰ τὸ ἀνατρέφεται, λέγει συχνά, σὰν ἕνα μικρὸ σκυλάκι. Δὲν εἶνε καὶ τόσο δύσκολο !»

Σ' αὐτὸ ὅμως ἀκριβῶς ὁ γιατρὸς κάνει λάθος, γιατὶ ἀντιθέτως εἶνε πάρα πολὺ δύσκολο. Ὁ γιατρὸς φαίνεται δὲν θὰ ἔχῃ καμμιὰ ἀπολύτως ἰδέα τῆς ψυχολογίας ἑνὸς μικροῦ παιδιοῦ, εἴκοσι ἐννέα μηνῶν.

Κι' ἔπειτα ὁ γιατρὸς εἶνε βέβαιος πὼς ὅλα τὰ μικρὰ σκυλάκια μεγαλώνουν μὲ ἀπόλυτη ἠρεμία σκέψεως ; Ἐγὼ τοὐλάχιστον ἐγνώρισα ἕνα σκυλάκι, τὸ ὁποῖον δὲν ἦταν παρὰ μόνον ἓξ ἑβδομάδων ὅταν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς ὠνειρεύοταν καὶ ἐπερνοῦσε ἀπὸ τὰ γέλοια στὰ κλάμματα μὲ μιὰ καταπληκτικὴ ταχύτητα. Λέγεται ἴσως αὐτὸ ἠρεμία ; Ἀναμφιβόλως ὄχι ! Καὶ γι' αὐτὸ καὶ τὸ μικρὸ σκυλάκι ἔκαμνε ὅ,τι καὶ ὁ Πέτρος, καθημερινῶς ἀδυνάτιζε. Ἐντούτοις ἔζησε. Ἄλλως τε καὶ ὁ Πέτρος φαίνεται νὰ ἔχῃ κατὰ βάθος μιὰ κρᾶσι πολὺ γερή. Κανένα ὄργανόν του δὲν εἶνε βλαμμένο, ἀλλὰ νά, θὰ ἐπιθυμοῦσε κανεὶς νὰ τὸν ἔβλεπε λιγώτερο χλωμό.

* * *

Τὸ Παρίσι δὲν σηκώνει τὸν μικρὸν αὐτὸν Παριζιάνο. Ὄχι πὼς δὲν τοῦ ἀρέσει, τοὐναντίον τοῦ ἀρέσει περισσότερο ἀπ' ὅ,τι πρέπει. Παρὰ πολλὲς μεγάλες ἀντιθέσεις τραβοῦν τὴν προσοχή του. Ὑπάρχουν πάρα πολλὰ πράγματα ποὺ χρειάζεται νὰ αἰσθανθῇ καὶ νὰ καταλάβῃ, καὶ στὸ τέλος κουράζεται.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἰουλίου ἡ μητέρα του τὸν παρέλαβε καὶ τὸν ἐπῆγε κατάχλωμον καὶ ἀδυνατισμένον σ' ἕνα χωριουδάκι τῆς Ἑλβετίας, σὲ μιὰ γαλήνια πεδιάδα, ὅπου δὲν ἔβλεπε πιὰ παρὰ πρασινάδα καὶ ἀγελάδες. Εἶδε ἀγελάδες ποὺ τοῦ ἔδιδαν θαυμάσιο κατάλευκο γάλα, εἶδε τὸ ἀρωματισμένο χορτάρι, ποὺ ἐσυντελοῦσε στὴν ἐξαιρετικὴ ποιότητα τοῦ γάλακτος αὐτοῦ. Καὶ ὅλα αὐτὰ ἦσαν γιὰ τὸν μικρὸν Παριζιάνο ἕνα ἀπέραντα ξεκουραστικὸ θέαμα.

Ἡ ἀνάπαυσις αὐτὴ μέσα στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μεγάλης καὶ ἤρεμης τροφοῦ διήρκεσε ἐπὶ τρεῖς μῆνας, τρεῖς μῆνας γεμάτους ἀπὸ εὔθυμες εἰκόνες καὶ κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὁποίων ὁ μικρός μας φίλος ἔφαγε μὲ ὄρεξι μεγάλη κριθαρένιο ψωμί.

Καὶ κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Ὀκτωβρίου εἶδα νὰ μᾶς ξαναέρχεται στὸ Παρίσι ἕνας καινούργιος μικρὸς Πέτρος, ἕνας Πέτρος ξαναγεννημένος, ἕνας Πέτρος καμένος ἀπὸ τὸν ἥλιο, μὲ μπρατσάκια καὶ γαμπίτσες γερὲς καὶ κατάμαυρες, μὲ μιὰ χονδρὴ-χονδρὴ φωνοῦλα, καὶ μ' ἕνα γέλοιο ποὺ θὰ ἔλεγε κανεὶς πὼς ἀντανακλοῦσε τὴς ἀπέραντες καταπράσινες ἐκτάσεις.

— Κυττάξετε τὸν Πετρή μου, εἶνε ἀπαίσιος, ἔλεγε κατενθουσιασμένη ἡ μαμά του.

Ἀλλὰ τὰ ὥμορφα χρώματα τοῦ μικροῦ Πέτρου δὲν διήρκεσαν γιὰ πολύ.

Ὁ μικρὸς ἐχλώμιασε, ξαγάγινε νευρικὸς καὶ φιλάσθενος. Τὸ Παρίσι ἐξασκοῦσε καὶ πάλι τὴν ἐπιρροή του : θέλω νὰ πῶ τὸ πνευματικὸ Παρίσι, ποὺ δὲν εἶνε πουθενὰ καὶ ὅμως εἶνε παντοῦ, τὸ Παρίσι ποὺ ἐμπνέει τὴν ψυχὴ καὶ τὸ πνεῦμα, ποὺ συνταράσσει, ποὺ δίδει φαντασία ἀκόμη καὶ στοὺς μικρούς. Καὶ ἰδοὺ ποὺ καὶ πάλιν ὁ Πέτρος ὠχριᾷ καὶ ἐξάπτεται μπροστὰ στὴς ζωγραφιὲς ποὺ τοῦ δίδουν διὰ νὰ διασκεδάσῃ.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ Δεκεμβρίου τὸν βρῆκα περισσότερον ἀκόμη νευρικόν, μὲ τὰ εὔμορφα ματάκια του φοβερὰ βαθουλωμένα καὶ μὲ τὰ χεράκια του ξερά. Δὲν ἐκοιμᾶτο σχεδὸν πιὰ καὶ δὲν ἤθελε τίποτε νὰ φάγῃ. Ὁ γιατρὸς ἔλεγε : «Δὲν ἔχει τίποτε, ἀναγκᾶστε τον μόνον νὰ τρώγῃ !» Ἀλλὰ πῶς ; Ἡ δύστυχη ἡ μητέρα του τὰ ἐδοκίμαζε ὅλα, ἀλλὰ τίποτε δὲν ἐπετύγχανε. Τὴν ἔπιανναν τὰ κλάμματα, κι' ὁ Πέτρος ἐξακολουθοῦσε νὰ μὴ τρώγῃ.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Χριστουγεννιάτικη νύκτα ἔφερε στὸν Πέτρο καραγκιόζηδες, ἄλογα καὶ στρατιῶτες. Καὶ τὴν ἄλλη ἡμέρα τὸ πρωΐ, ὀρθὴ μπροστὰ στὸ τζάκι, ἡ μαμὰ μὲ τὴν πρωϊνή της ρόμπα ἐκύτταζε μὲ φόβο ὅλα αὐτὰ τὰ παιγνίδια.

— Θὰ τὸν κάμουν πάλιν νὰ γίνῃ νευρικός, ἐσκέπτετο. Εἶνε πάρα πολλά ! Καί, σιγὰ-σιγά, γιὰ νὰ μὴ ξυπνήσῃ τὸν Πέτρο, ἐπῆρε στὰ χέρια της τὸν καραγκιόζη, ποὺ τῆς ἐφαίνετο πὼς ἦταν κακός, τοὺς στρατιῶτες ποὺ τὴν ἀνησυχοῦσαν, γιατὶ ἐσυλλογίζετο πὼς ἦσαν ἱκανοὶ νὰ παρασύρουν ἀργότερα τὸν γυιόκα της στὴς μάχες, ἐπῆρε ἀκόμη καὶ τὸ καλοκάγαθο κόκκινο ἄλογο, καὶ ἐπῆρε ἀκόμη καὶ τὸ καλοκάγαθο κόκκινο ἄλογο, καὶ ἐλάπι της. Μπροστὰ στὸ τζάκι δὲν ἄφησε τίποτε ἄλλο παρὰ μόνον ἕνα μεγάλο κουτὶ ἀπὸ ἄσπρο ξύλο, δῶρο ἑνὸς πτωχοῦ ὑπηρέτη των, ποὺ ἀγαποῦσε πολὺ τὸν μικρὸν καὶ ποὺ εἶχε μέσα μερικὰ ἀρνάκια, ἕνα δυὸ ἀγελάδες, ἕνα σκῦλο, ἕναν βοσκὸ καὶ μερικὰ πράσινα ξύλα, ποὺ ὑπετίθετο πὼς ἦσαν δένδρα.

Κι' ἔπειτα ἐπῆγε κι' ἐκάθησε ἐπάνω ἀπὸ τὸ κρεββατάκι τοῦ μικροῦ της ποὺ ἐκοιμᾶτο κι' ἐκότταζε μὲ ἀπελπισία τοὺς κύκλους ποὺ εἶχαν ὁλοτρόγυρα τὰ μάτια του καὶ ἐσκέπτετο τί νὰ κάνῃ γιὰ νὰ τὸν ἀναγκάσῃ νὰ τρώγῃ!

* * *

Δὲν εἶχε ἀκόμη προφθάσει νὰ ντυθῇ ὁ μικρὸς Πέτρος κι' ἔτρεχε ν' ἀνοίξῃ τὸ κουτί. Εἶδε τ' ἀρνάκια καὶ τὴς ἀγελάδες, τὰ ἄλογα καὶ τὰ δένδρα, τὰ καταπράσινα δένδρα. Εἶδε τὸν βοσκὸ καὶ τὴν τσομπανοπούλα, μὲ τὰ χωριάτικα κοστούμια τους. Ὁ Πέτρος ἀπὸ τὴν χαρά του ἄρχισε νὰ τοὺς φιλῇ, νὰ τοὺς σαλιώνῃ τὰ ξύλινα μοῦτρα τους. Μέσα στὸ κουτὶ ὑπῆρχε καὶ ἕνα ξύλινο σπιτάκι. Ἦταν μικρὸ καὶ ὡρισμένως ὁ βοσκὸς δὲν θὰ ἠμπαροῦσε νὰ σταθῇ ὄρθιος μέσα. Ἀλλὰ τὸ σπιτάκι αὐτὸ εἶχε μιὰ πόρτα καὶ ἀπὸ αὐτὸ ὁ Πέτρος ἐκατάλαβε τί ἦταν.

Πῶς ἄραγε τὰ ξύλινα αὐτὰ χρωματισμένα ἀνθρωπάκια καθρεπτισθῆκαν μέσα στὰ μάτια τοῦ μικροῦ, κανεὶς δὲν ξέρει, ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν πὼς ἡ ἐπιρροή τους ὑπῆρξε μαγική. Τὰ ἔσφιγγε μέσα στὰ μικροσκοπικά του χεράκια, τὰ ἔστηνε ὄρθια ἐπάνω στὸ τραπέζι, τὰ ἐξάπλωνε κάτω, καὶ στὸ καθένα ἔδιδε μιὰ ὡρισμένη ὀνομασία. Ἐνῷ δὲ ἐπροσπαθοῦσε νὰ ἰσορροπήσῃ ἕνα ξύλινο δένδρο, ποὺ κατέληγε σ' ἕναν κῶνα, ἄφησε ν' ἀκουσθῇ μιὰ φωνοῦλα τρελλὴ ἀπὸ ἐνθουσιασμό : Μαμά ! μαμά ! κυπαΐσι, κυπαΐσι !

* * *

Ἡ μητέρα του τὰ ἔχασε· δὲν θὰ εἶχε ποτὲ φαντασθῇ πὼς τὸ πράσινο αὐτὸ ξύλο ἦταν ἕνα κυπαρίσι, κι' ὅμως ὁ μικρούλης δὲν εἶχε ἄδικο· λίγο νὰ τὸ πρόσεχε κανεὶς ὡρισμένως θύμιζε τὰ κυπαρίσια. Ἐν τούτοις ὅμως ἐχρειάσθηκε ὁ Πέτρος νὰ τῆς τὸ ὑποδείξῃ γιὰ νὰ τὸ ἀντιληφθῇ. — Ἀγγελοῦδι μου ! εἶπε, καὶ τὸν ἄρπαξε τόσο ἀπότομα στὴν ἀγκαλιά της, ποὺ τὰ ζῶα, τὰ δένδρα καὶ οἱ ἄνθρωποι τοῦ ἐξοχικοῦ κτήματος ἀναποδογυρίσθησαν ὅλοι κάτω.

Ἐντούτοις ὁ Πέτρος ἀνεκάλυπτε πὼς τὰ δένδρα τοῦ κουτιοῦ ἔμοιαζαν μὲ τὰ δένδρα ποὺ εἶχε ἰδῆ ἐκεῖ κάτω στὸν καθαρὸ ἀέρα. Ἔβλεπε ἀκόμη κι' ἄλλα πολλὰ πράγματα ποὺ ἡ μαμά του δὲν τὰ ἔβλεπε. Ὅλα αὐτὰ τὰ μικρὰ ξυλαράκια τοῦ ἔφερναν στὴν μνήμη συγκινητικὲς εἰκόνες. Ξαναζοῦσε διὰ μέσου αὐτῶν μέσα στὴν φύσι. Καὶ γιὰ δευτέρα φορὰ ξαναβρισκόταν στὴν Ἑλβετία ποὺ τοῦ εἶχε χαρίσει τὴν ὑγεία του... Καὶ τότε ἡ μιὰ σκέψις, συνδεομένη μὲ τὴν ἄλλη, τὸν ἔκαμαν νὰ σκεφθῇ νὰ ζητήσῃ νὰ φάῃ : — Γάλα, ψωμί !

Ἤπιε, καὶ ἔφαγε. Ἡ ὄρεξις ξαναῆλθε. Τὸ βράδυ ἐζήτησε μόνος του τὸ γεῦμά του, καὶ τὸ πρωΐ ξαναπείνασε

πάλι, σὰν εἶδε τ' ἀρνάκια του. Αὐτὸ θὰ πῇ νὰ ἔχῃ κανεὶς φαντασία!

Ἔπειτα ἀπὸ δέκα πέντε ἡμέρες εἶχε γίνει ἕνα χονδρουλὸ ἀγοράκι. Ἡ μητέρα του ἦταν ἐνθουσιασμένη:

— Κυττάξατέ τον, ἔλεγε, τί μάγουλα! τί χρώματα. Εἶνε τὸ Χριστουγεννιάτικο παιχνίδι τοῦ καϊμένου τοῦ Μαθιοῦ ποὺ ἔκαμε αὐτὸ τὸ θαῦμα.

Μετάφρασις **CHRISTIANA**

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΟΥ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

ΤΑ ΠΡΟ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΤΑ ΕΝ ΟΔΗΣΣΩΙ
(1814-1825)

(Συνέχεια)

Τὸ ἔργον τοῦ Λασσάνη, κατ' ἐπίμονον ἀπαίτησιν τῶν Ἑλλήνων τῆς Ὀδησσοῦ, ἐπανελήφθη δίς καὶ τρὶς μετὰ τῆς αὐτῆς πάντοτε ἐπιτυχίας, ἐνῷ ἐν τῷ μεταξὺ «οἱ φιλοθέατροι νεανίσκοι» προητοίμαζον νέα ἔργα κατὰ μετάφρασιν τοῦ Γ. Σερουΐου, τοῦ μετέπειτα γυμνασιάρχου ἐν Σύρῳ. Τὰ ἔργα ταῦτα ἦσαν «Ὁ Μωάμεθ» καὶ «Ὁ θάνατος τοῦ Καίσαρος», τραγῳδίαι τοῦ Βολταίρου, αἱ δὲ παραστάσεις αὐτῶν ἐδόθησαν τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1820 «μὲ πολλὴν τέχνην καὶ μεγαλοπρέπειαν», διακριθέντος καὶ πάλιν κατ' αὐτὰς τοῦ Δρακούλη (1) ὅστις ὑπεκρίθη εἰς μὲν τὸν «Μωάμεθ» τὸν Ζώπυρον, εἰς δὲ τὸν «Θάνατον τοῦ Καίσαρος» τὸν Βροῦτον.

Διὰ νὰ δώσω ἰδέαν τινὰ τοῦ πῶς μετεφράζοντο τότε αἱ τραγῳδίαι, παραθέτω ὁλόκληρον σκηνὴν ἐκ τῆς πρώτης πράξεως τοῦ «Μωάμεθ», τὴν μετάφρασιν τοῦ ὁποίου ἐξέδωσε μετά τινα ἔτη ἐν Σύρῳ ὁ Σερούϊος ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ φανατισμός»:

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Ζώπυρος, Παλμύρα, Φάνωρ.

Ζ ώ π υ ρ ο ς. Τί ἦλθες, Φάνωρ; τρέχει τί; μᾶς [φέρεις αἴσιόν τι;
Φ ά ν ω ρ. Ἔρχομ' εἰδήσεως πομπός, μὴ ἴσως ἀ- [ποφράδος·
Εἰς πύλας, τὰς κατέναντι Μωὰθ τῆς πεδιάδος
πρέσβυς Ὁμέρης ἔφθασεν.....
Ζ ώ π υ ρ ο ς. Ἐκεῖνος ὁ προδότης,
ὁ ἄγριος φανατικὸς ἐκεῖνος σασιώτης;
ὅπου ἡ πλάνη ὄπισθεν σύρει τοῦ ἅρματός της;
Ποῖον! ὅστις πρὸ ἓξ ἐτῶν ἦτον πολέμιός τις!
ὅστις κατεπολέμησεν εἰς ἰσσας ἐκστρατείας,
τὸν τύραννον, ὅπου ἰονῶν λατρεύει ἐκ καρδίας,
ἀμύντωρ τῆς πατρίδος του...
Φ ά ν ω ρ. Καὶ ἴσως εἶν' ἀκόμη,
ἴσως κακὴ πρὸς τὴν αὐτὴν δὲν εἶν' αὐτοῦ ἡ γνώμη,
ὁ προπετὴς πολεμιστὴς καὶ δεινομάχος οὗτος,
ἐνώπιόν μας σήμερον δοκῶν οὐχὶ τοιοῦτος,
εἰς χεῖραν τὴν ἀριστερὰν βαστάζων τὴν ῥομφαίαν,
εἰς δὲ τὴν δεξιὰν κρατῶν εἰρήνης τὴν ἐλαίαν,
τὴν πρόσφερε σιοὺς προύχοντας· οἱ δὲ προκαταφθά- [νουν,
τὸν ὁμιλοῦν, ζητοῦν πιστὰ καὶ ὁμηρον λαμβάνουν:
Σεΐδην ἔχει συνοδόν, τῆς πίστεως ὡς χεῖρα.
Π α λ μ ύ ρ α. Τί τὸν Σεΐδην; ὦ Εἱμαρμένη,
πλέον πρεῖα ἡμερωμένη,
ἐκάμφθης τέλος εἰς οἰκτιρμόν!
Ἄχ! ἡ ψυχή μου πάλιν ἀρχίζει
ν' ἀνασαίνῃ, νὰ γαληνίζῃ
ἐκ τοῦ τυφῶνος τῶν ὀδυρμῶν.
Φ ά ν ω ρ. Ἤδη Ὁμέρης ἔρχεται.
Ζ ώ π υ ρ ο ς. Μετάσιηθι, Παλμύρα...
Ὁμέρης ἔμπροσθεν ἐμοῦ; τί! νὰ τὸν ἀποκρούσω;
τί θὰ τολμήσῃ νὰ εἰπῇ;... εἶεν ἂς τὸν ἀκούσω.
Θεοὶ πατρῶοι δι' ἐτῶν σεῖς ἤδη τριοχιλίων,
προστάται παίδων Ἰσραὴλ γενναίων καὶ γνησίων!
εἰκόνες τούτων τῶν Θεῶν, σεῖς ἱεροὶ φωστῆρες,

(1) Κατά τινα χρονογράφον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης (Λόγιος Ἑρμῆς, 1821, σελ. 114) ὁ Δρακούλης ἐλάμβανε μέρος καὶ εἰς ἰταλικὰς παραστάσεις, ἐν αἷς διεκρίθη εἰς τὸν ρόλον τοῦ ἰατροῦ ἐν τῷ δράματι: il Furioso. Μεταξὺ τῶν λαμβανόντων τότε μέρος εἰς τὰς θεατρικὰς παραστάσεις τῆς Ὀδησσοῦ συγκαταλέγεται καὶ ὁ Γεώργιος Πραντούνας, ὁ μετέπειτα χρηματίσας ἀνώτερος λειτουργὸς τῆς Θέμιδος ἐν Ἑλλάδι, καὶ περὶ οὗ γενήσεται λόγος κατὰ τὴν ἐξιστόρησιν τῶν ἐν Ναυπλίῳ (1825—1836).

καὶ τοῦ φωτός σας πρὸς ἡμᾶς αἰώνιοι δοτῆρες,
Ἥλιε καὶ Σελήνη σεῖς! ὑπερασπίζετέ με,
εἰς τὴν σιερρογνωμίαν μου ἐπιστηρίζετέ με
ἦν, ἀπὸ φιλοπάτριδος καὶ εὐσεβοῦς καρδίας
ἀντιπροβάλλω πάντοτε κατὰ τῆς ἀνομίας».

Ἡ ἔκρηξις τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανασιάσεως καὶ ὁ κατὰ τὴν μάχην τοῦ Δραγατσανίου ἡρωϊκὸς θάνατος τοῦ Δρακούλη καὶ ἄλλων τινῶν ἐκ τῶν λαμβανόντων μέρος εἰς τὰς παρασιάσεις, καὶ ὧν ἡ ἱσιορία δὲν ἀπεμνημόνευσε τὰ ὀνόματα, διέκοψαν, ὡς ἦν ἐπόμενον, τὰς θεατρικὰς παρασιάσεις, καθ' ὅλον τὸ ἔτος 1821.

Ἐν τούτοις, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1822, τινὲς ἐκ τῶν διασωθέντων συναθλητῶν ἐν θεάτρῳ καὶ πολέμῳ τοῦ Δρακούλη ἔδωσαν εἰς μνήμην αὐτοῦ τὸν Φιλοκλήτην, μετὰ τὸ τέλος τῆς παρασιάσεως τοῦ ὁποίου ἰσσος ἦτο ὁ ἐνθουσιασμὸς τοῦ ἀκροατηρίου, ὥσιε σύσσωμον ἐγερθὲν ἐκραύγασε: «Ζήτω ἡ Ἑλλάς! Ζήτωσαν οἱ γενναῖοι φίλοι μας!» (2) *Μεθ' ὁ πάντες ἐν χορῷ ἔψαλλον πατριωτικὰ ἄσματα.* (3)

Ἓν ἔτος μετὰ ταῦτα, ὁ ἐν Ὀδησσῷ σπουδάζων τότε νεανίας Ἀλέξανδρος Ραγκαβῆς, ἀγνοῶν ἴσως τὴν μετάφρασιν τοῦ Σερουΐου, μετέφρασε καὶ αὐτὸς εἰς ὁμοιοκαταλήκτους σίχους τὸν «Μωάμεθ» τοῦ Βολταίρου. Οἱ φίλοι καὶ συμμαθηταὶ τοῦ μεταφραστοῦ, ὡς λέγει ὁ ἴδιος ἐν τοῖς Ἀπομνημονεύμασιν αὐτοῦ, εἰς οὓς ἀνέγνωσε τὴν μετάφρασίν του, ἐνθουσιασθέντες ἀπὸ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου, ἀνέλαβον νὰ τὴν παρασήσουν ἔν τινι σιαποθήκῃ τῆς οἰκίας τοῦ Κ. Βαρβάτη, καταλλήλως διασκευασθείσῃ εἰς σκηνήν.

Ἡ παράσιασις, ὡς συμβαίνει κατὰ κανόνα εἰς ὅλας τὰς παρασιάσεις τῶν ἐρασιτεχνῶν, διεξήχθη μετ' ἐπιτυχίας. Ἔλαβον δὲ εἰς αὐτὴν μέρος ὁ Ν. Φιλαλήθης, ὑποκριθεὶς τὸν Μωάμεθ, ὁ Τολμίδης τὸν Ζώπυρον, ὁ Κ. Βαρβάτης τὴν Παλμύραν καὶ ὁ μεταφραστὴς τῆς τραγῳδίας τὸν Σεΐδην. Ἐνθαρρυνθεὶς ὁ τελευταῖος οὗτος ἐκ τῶν «ραγδαίων χειροκροτήσεων», αἵτινες ἐπέσιευαν τὴν παράσιασιν, καὶ ὤν, ἂν μὴ τὸ ὅλον, μέρος τοὐλάχιστον, ἐνόμισεν ὅτι ἀπηυθύνετο εἰς αὐτὸν διὰ τὴν μετάφρασίν του, τῆς ὁποίας τὸ χειρόγραφον δυσιυχῶς ἀπωλέσθη, «ἐπεχείρησε κατόπιν καὶ ποίησιν τραγῳδίας.» Καὶ τὴν μὲν τραγῳδίαν του, ὑπόθεσις τῆς ὁποίας ἦτο τὰ κατὰ Πύραμον καὶ Θίσβην, μετὰ τὴν ἀποπεράτωσίν της τὴν ἔκαυσε, διότι ἀντελήφθη «ὅτι ὁ νοῦς του δὲν ἦτο ἀκόμη ὥρτμος» διὰ τοιαύτας ἐπιχειρήσεις, διετήρησεν ὅμως καὶ περιέλαβε κατόπιν εἰς τὸν δεύτερον τόμον τῶν Ἀπάντων του τὴν μετάφρασιν τῶν Φοινισσῶν τοῦ Εὐριπίδου, ἣν, μαθητὴς ἔτι ὤν, ἔκαμεν εὐθὺς κατόπιν διὰ τὰς ἐνιαυσίους ἐξετάσεις του.

Τὸ ἑπόμενον ἔτος, 1824, οἱ ἐν τῷ Λυκείῳ Ρισελιὲ σπουδάζοντες νεανίαι ἐπεχείρησαν νὰ παίξουν ἐν ἄλλῃ πάλιν σιαποθήκῃ τὴν Ζάϊραν τοῦ Βολταίρου κατὰ μετάφρασιν τοῦ Ρίζου Ραγκαβῆ. Τὸν ρόλον τοῦ Ὀροσμάνου ἀνέλαβεν ὁ Ἀλέξ. Ἰωαννόπουλος, τοῦ Νερεσιὰν ὁ Σκαρλάτος Ρωσσέτος, τῆς Φατίμας ὁ Γρηγόριος Καμπούρογλους καὶ τῆς Ζαΐρας ὁ νεώτατος πάντων καὶ ἀμύσταξ Ἀλ. Ραγκαβῆς, ὅσιις καὶ διηγεῖται τὰ τῆς παρασιάσεως ταύτης ἐν τοῖς Ἀπομνημονεύμασιν αὐτοῦ ὡς ἑξῆς: (4)

«Βοηθείᾳ πολλοῦ χρυσοχάρτου καὶ ὅσων σινδονίων περιεῖχον αἱ οἰκίαι τῶν ἠθοποιῶν, προσέτι δὲ φιλικαῖς προσραφαῖς κεχρωματισμένων ὑφασμάτων, καθ' ἡμετέραν ἐπίνοιαν κατηρτίσαμεν τέλος σκηνήν, ἣν ἡμεῖς ἐνομίζομεν τοῦ εἴδους ἀρισιούργημα, ἤτις δὲ καὶ τῷ ὄντι δὲν ἦτον ὅλως εὐκαταφρόνητος. Μετὰ ταῦτα δ' ἡ πρώτη φροντὶς ἡμῶν ὑπῆρξεν αἱ προσκλήσεις, καὶ ἔχοντες τὴν ἀθώαν τῆς ἀγνοίας πεποίθησιν εἰς τὴν τέχνην ἡμῶν, οὐδ' ἕνα τῶν γνωρίμων καταλίπομεν ἀπρόσκλητον, ἐγὼ δ' ἰδίως ἀνέλαβον, παρουσιασθεὶς εἰς τὸν Κ. Σιούρζαν, νὰ τὸν παρακαλέσω νὰ μᾶς τιμήσῃ διὰ τῆς παρουσίας του, ὅπερ καὶ ἔπραξε μετὰ πάσης αὐταπαρνήσεως. Μετὰ ταῦτα δ' ἐφροντίσαμεν μόνοι περὶ προμηθείας ἐνδυμάτων, ἅτινα ἕνεκα τῆς φύσεως τοῦ δράματος εὑρέθησαν οὐχὶ δυσκόλως, εἰ καί τινα αὐτῶν τὴν τελευταίαν ὥραν. Ἡ μεγίστη ὅμως δυσχέρεια συνίσιατο εἰς τὴν ἰδικήν μου ἐνδυμασίαν, διότι αὕτη ἔπρεπε μᾶλλον νὰ ἐπινοηθῇ. Συνετέθη ὅμως καὶ αὐτὴ ἐκ δανεισμάτων, φορέματος παρὰ τῆς μέν, καὶ ποικίλων κοσμημάτων συμφορουμένων παρ' ἄλλων καὶ ἄλλων· φιλόκαλοι δὲ νεάνιδες φιλικῆς τινος οἰκογενείας συνεδύασαν τὰ σιοιχεῖα ταῦτα μετὰ πάσης τέχνης, ὥσιε ὅτε εἶδον ἐγὼ τὴν Ζαΐραν εἰς τὸν καθρέπτην ἐν κόσμῳ καὶ πολυτελείᾳ ἐμπρέπουσαν, παρ' ὀλίγον νὰ μὴ γνωρίσω ὅτι ἤμην ἐγὼ ἐκείνη. Ὅτε δὲ ἤρθη τὸ παραπέτασμα, τὴν ἐμφάνισίν μου ὑπεδέχθησαν ραγδαῖαι χειροκροτήσεις τῶν ἀναγνωρισάντων ἐμέ, ἐνῷ περιεμένομην ὡς Νερεσιάν. Ἀλλ' ὅτε ἡ πρώτη πρᾶξις ἐτελείωσεν, ἡ πρὸς μητρὸς μάμμη μου, ἤτις παρῆν καὶ ἐκείνη, ἠρώτησεν ἐπανειλημμένως πῶς ὁ ἔγγονός της δὲν ἐφάνη εἰσέτι. Παρ' ὀλίγον δὲ ἡ τραγῳδία ν' ἀποβῇ τραγικωτέρα ἀφ' ὅ,ιι ἡμεῖς αὐτοὶ ἐνομίζομεν καὶ ὁ Βολταῖρος τὴν ἐπενόησεν. Ὁ ἐν τῷ βίῳ φίλος καὶ ἐν τῷ δράματι ἀδελφός μου Νερεσιάν, γνωστὸς ἐπὶ ὀ-

(2) «Γενναῖοι φίλοι» ἐθεωροῦντο τότε οἱ Ρῶσσοι, διότι ἐπιστεύετο ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Ρωσσίας ὑπεστήριζε κρυφίως τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάσιασιν.

(3) Revue encyclopedique, Avril 1822, p. 191.

(4) Ἀλεξ. Ρ. Ραγκαβῆ, Ἀπομνημονεύματα, Τόμ. Α', σελ. 130.

ξύτητι τῆς φύσεως αὐτοῦ, τὸ ἐμπιστευθὲν εἰς αὐτὸν μέρος μεθ' ὑπερβαλούσης ζωηρότητος ὑποκρινόμενος, εἰς τὴν σκηνὴν καθ' ἣν ὁ Νερεσιάν, ἀνακαλύπτων τῆς ἀδελφῆς του τὸν ἔνοχον ἔρωτα, ξιφουλκεῖ κατ' αὐτῆς, ἔσυρε τὸ κολοσσιαῖον καὶ ὀξύτομον ξίφος Χουσσάρου, ὃ ἔφερεν ἀντὶ τοῦ ἱπποτικοῦ, καὶ τὴν ὀργήν του ἀπὸ τῆς Ζαΐρας εἰς ἐμὲ μεταφέρων, τὸ ἐπέρασε τόσον πλησίον τῆς κεφαλῆς μου, ὥστε, ἂν δὲν ἀπεσυρόμην, ἐδύνατο, ἂν ὄχι ἄλλο, τοὐλάχιστον σπουδαίως νὰ μὲ τραυματίσῃ· οἱ θεαταὶ δὲ τὸ κίνημά μου, ἀποδοθὲν εἰς σκηνικὴν δεξιότητα, ἐπευφημοῦντες ἐχειροκρότησαν. Ἀφ' οὗ δ' ἔπεσα ὑπὸ τὴν θανατηφόρον τοῦ Ὁρισμάνου πληγήν, ἅμα ἡ αὐλαία ἐκλείσθη, ἀνεπήδησα, διότι ὡς πρωταγωνίστρια, ὤφειλον νὰ εὐχαριστήσω δι' ὑποκλίσεως τῶν γονάτων μετὰ τοῦ λοιποῦ θιάσου τοὺς ἐνθουσιωδῶς καλοῦντας ἡμᾶς πολυπλήθεις θεατάς.»

ΝΙΚ. Ι. ΛΑΣΚΑΡΗΣ

ΞΕΧΑΣΜΕΝΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ
ΚΑΙ ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

(Συνέχεια)

Τῷ 1879 ἐν Κερκύρᾳ ἐδημοσίευσεν ὑπὸ τὸν τίτλον «ΤΑ ΕΡΩΤΙΚΑ» δέκα καὶ ἕξη χαριτωμένας ποιήσεις, περὶ ὧν ὁ ἴδιος λέγει : «Ὁ Ἔρωτας ὁ ἀγνός, ποὺ ἑνόνει δύο ἐκλεχτὰ τοῦ Θεοῦ πλάσματα, εἶναι τὸ εὐγενικώτερο καὶ τὸ ὑψηλότερο ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα αἰσθήματα· εἶναι ἀκτινοβόλισμα τῆς θείας ἐκείνης ἀγάπης, ποὺ διατηρεῖ καὶ ζωογονεῖ τὴ δημιουργία τοῦ Παντός. Οὔτε ἡ θρησκεία, οὔτε ὁ πατριωτισμός, οὔτε ἄλλο αἴσθημα ἐνάρετο μαγεύει ποτὲ τὴν καρδίαν τοῦ ψυχροῦ ἀνθρώπου, ποὺ εἶναι ἀνεπίδεχτος νὰ αἰσθανθῇ ὅλη τοῦ Ἔρωτος τὴ δύναμι. Καὶ δικαίως ἡ θερμὴ φαντασία τῶν προγόνων μας εἶχε ἀναβιβάσει τὸν Ἔρωτα μεταξὺ τῶν θεῶν· διότι κανεὶς δὲν πιστεύω νὰ ὑψώνεται μὲ τόσο ζωηρὴ προσδοκία εἰς τὸ παρήγορο μυστήριο τῆς εθίας ὑπάρξεως, ὅσο δύο πλάσματα, ποὺ ἀμοιβαίως λατρεύονται. Γνωρίζω, δυστυχῶς, τὰ ἱερὰ ταῦτα αἰσθήματα ὅτι εἶναι σήμερον πολὺ σπάνια καὶ ὅτι τὸ ἰδανικὸν εἶναι ἀληθινὴ ἀντίφασις εἰς τὴν πραγματικότητα τῶν ἐποχῶν μας. Ἀλλ' ἡ ποίησις δὲν πρέπει νὰ παραδρομήσῃ ἀπὸ τὴν ὑψηλὴ καὶ εὐεργετικὴ ἀποστολή της. Προσπάθησα νὰ ζωγραφίσω ἕναν ἔρωτα οὐράνιον, καθὼς τὸν ἐφαντάσθηκα καὶ καθὼς ἀληθινὰ ὑπάρχει καὶ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, κάθε φορὰ ποὺ δυὸ ψυχὲς δίδυμες εὐτυχήσανε νὰ συναντηθοῦνε. Ὅποιας προσπαθεῖ νὰ μελετήσῃ τῆς ζωῆς τὰ μυστήρια καὶ νὰ παρασιήσῃ ὀλιγώτερον ἄσχημη τὴν εἰκόνα τῆς ἀνθρωπότητος ἢ ὀλιγώτερον ἀπελπιστικὴ τὴν τύχη της, πρέπει νὰ εὑρεθῇ συχνὰ εἰς ἀντίθεσι μὲ τὸ δημόσιο πνεῦμα τοῦ αἰῶνος. Τὸ ἐννοῶ καὶ τοῦτο. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἠμπορῶ οὔτε ἐπιθυμῶ νὰ σταματήσω τὴν ὁρμὴ τῆς ψυχῆς μου πρὸς τὴν ἀπόλυτη Ἀλήθεια, πρέπει καμμιὰ φορὰ νὰ εὐχαριστοῦμαι νὰ γράφω γιὰ τοὺς ὀλίγους· γιὰ ἐκείνους δηλαδή, ποὺ ἠμποροῦν νὰ μ' ἐννοήσουν, διότι σὰν ἐμὲ σκέπτονται καὶ σὰν ἐμὲ αἰσθάνονται. Ἴσως καὶ ἄλλοι θὰ μ' ἐννοήσουν ἀργότερα. Εἶναι ὅμως ἄξιον παρατηρήσεως ὅτι καὶ ὁ θετικώτερος ἄνθρωπος αἰσθάνεται ὄχι σπανίως τὴν ἀνάγκη νὰ ὑψωθῇ εἰς τὴν σφαίρα τοῦ ἰδανικοῦ, εἴτε γιὰ νὰ εὕρῃ διασκέδασι καὶ ἀναψυχὴν εἰς τοὺς κόπους καὶ εἰς τὰ πάνδεινα τῆς ζωῆς, εἴτε γιὰ νὰ ζητήσῃ ἐκείνη τὴ γλυκειὰ παρηγορία ποὺ μόνη ἡ ἐλπίδα τοῦ μέλλοντος ἠμπορεῖ νὰ τῆς δώσῃ. Ἐὰν εὐτυχήσω νὰ ὑψωθοῦν οἱ ἀναγνῶσταί μου εἰς ἐκείνη τὴ σφαίρα, ἐλπίζω νὰ τιμήσουν τὸ βιβλίο μου περισσότερο ἀπ' ὅ,τι ἀξίζει.»

Ἐκ τῶν ποιήσεων τούτων τινὲς μετεφράσθησαν γερμανιστὶ ὑπὸ τοῦ Βόλτ καὶ ἰταλιστὶ ὑπὸ τοῦ φιλέλληνος Κανίνη. Τινὰς δὲ ἐξ αὐτῶν μετέφρασεν ἰταλιστὶ καὶ ὁ Διμέντιος. Ἐπίσης τὰ ἐρωτικὰ ποιήματα «Ἡ Ἀθανασία», «Εἶμαι Εὐτυχὴς» καὶ «Σὲ ἀγαπῶ» ἐτονίσθησαν ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ποιητοῦ Εὐγενίου Μαρτινέλη διακεκριμένου μουσικοδιδασκάλου. Τῷ 1886 ἐδημοσιεύθη ἐν Ἀθήναις : «ΣΕΙΡΑ ΤΩΝ ΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΡΤΙΝΕΛΗ».

Τεῦχος Α΄. Περιέχει ἕως τριάκοντα καὶ τρία τεχνικὰ σονέτα καὶ «ΕΘΝΙΚΑΣ ΕΙΚΟΝΑΣ», ποὺ ἐξόχως εἰκονίζουσι τὴν ἀθάνατον ἐποποιΐαν τοῦ Εἰκοσιένα. Τὸ τεῦχος εἶναι ἀφιερωμένον δι' ἑνὸς σονέτου εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἰδοὺ οἱ τίτλοι ἑνὸς ἑκάστου σονέτου . 1) «Ρήγας Φεραῖος», 2) «Ἁρματωλοὶ καὶ Κλέφτες», 3) «Ὁ Ἀλῃπασσᾶς», 4) «Τὸ Σοῦλι», 5) «Φῶτος Τζαβέλας», 6) «Ὁ Σαμουήλ», 7) «Ἡ Πάργα», 8) «Ὁ ἱερὸς λόχος», 9) «Εἴκοσι πέντε Μαρτίου», 10)«Τὸμαρτύριον τοῦ Πατριάρχου», 11) «Ὁ Κοραῆς», 12) «Ὁ Διάκος», 13) «Ὀδυσσέας

Ἀνδρῦτζος», 14) «Πέτρος Μαυρομιχάλης», 15) «Θεόδωρος Κολοκοτρώνης», 16) «Νικήτας ὁ Τουρκοφάγος», 17) «Ἡ πρώτη Ἐθνικὴ Συνέλευσις», 18) «Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος», 19) «Τὸ τάγμα τῶν Φιλελλήνων», 20) «Ἀνδρέας Μιαούλης», 21) «Ἡ Μπουμπουλίνα», 22) «Λάζαρος Κουντουριώτης», 23) «Ἡ κατασιροφὴ τῆς Χίου», 24) «Ὁ Κανάρης», 25) «Θυσία τοῦ Μάρκου Μπότσαρη», 26) «Ὁ Μπάϊρων», 27) «Τὸ πλοῖον Ἄρης», 28) «Ἡ Κλείσοβα», 29) «Τὸ Μεσολόγγι», 30) «Ὁ Καραϊσκάκης», 31) «Ἰωάννης Καποδίστριας», 32) «Οἱ ἄγνωστοι Ἥρωες», 33) «Τὰ σύνορα τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου».

Ἄλλα τεύχη δὲν ἐδημοσιεύθησαν δυστυχῶς. Εὐχῆς ἔργον θὰ εἶναι ἂν τὸ κληροδότημα τὸ Πετρίδειον ἀναλάβῃ τὴν δημοσίευσιν τῶν ἀνεκδότων. Βεβαίως θὰ ἦτο καλλιτέρα ἡ ἔκδοσις πάντων τῶν ἐκδοθέντων καὶ ἀνεκδότων. Ἂς ἐλπίσωμεν ἡ θερμὴ αὕτη εὐχὴ νὰ πραγματοποιηθῇ.

* * *

Ὁ Μαρτινέλης ἐδημοσίευσεν ἐπίσης ἰταλιστὶ ἔργα, ἰδίως διὰ νὰ ὑπερασπίσῃ τὰ ἑλληνικὰ δικαιώματα καὶ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ἐνίοτε ἀπέστελλεν ἀνωνύμως καὶ ἀνταποκρίσεις εἰς ἰταλικὰς ἐφημερίδας, διότι εἶχεν ἐν Ἰταλίᾳ διαπρεπεῖς φίλους. Συνεπῶς εἰς κατάλληλον ἐποχὴν ἐδημοσίευσε τὸν Rajà (τὸν Ῥαγιᾶν) ἐν Κερκύρᾳ τῷ 1878. Εἶναι τριάκοντα ὡραῖα ἑξάστιχα, εἰκονίζοντα τὰ βάσανα ποὺ ὁ ταλαίπωρος Ῥαγιᾶς ὑποφέρει ὑπὸ τὴν δουλείαν. Τὸ ποίημα τοῦτο ἤρεσε πολὺ ἐν Ἰταλίᾳ καὶ αἴσθησιν ἐνεποίησε. Τῷ ἰδίῳ ἔτει, ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ γνωστοῦ Ἰταλοῦ φιλέλληνος Λουΐκη Δὲ-Κοιντσούρσια, πεσόντος ἡρωϊκῶς ἐν Καραλίβεη τῆς Ἠπείρου, ἐδημοσίευσεν ἀξιόλογον σονέτον ἐν Κερκύρᾳ, τὸ ὁποῖον ἀνεδημοσιεύθη ἀπὸ πολλὰς Ἰταλικὰς ἐφημερίδας καὶ περιοδικά, ἐκυκλοφόρησε δὲ εἰς τὴν πατρίδα τοῦ ἥρωος Μιλᾶνον μετὰ τῆς εἰκόνος τοῦ ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων δικαιωμάτων πεσόντος.

Τῷ 1880 ἐδημοσίευσεν ἰταλιστὶ καὶ ἐλεγεῖον ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ δεκαετοῦς Κωνσταντίνου Τζανίνη.

* * *

Ἐκ τῶν πεζῶν ἀναφέρομεν τὰς βιογραφικὰς νύξεις περὶ τοῦ Εὐσταθίου Σίμου καὶ τοῦ Καρόλου Τζανίνη.

Τῇ 25 Μαρτίου τοῦ 1889 ἐξεφώνησε πολύτιμον λόγον πανηγυρικόν, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἀποσπῶμεν τὰ ἑξῆς, τὰ ὁποῖα χρειάζονται πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ ἐθνικοῦ ἰδεώδους. Λέγει ὁ ῥήτωρ ποιητής :

«... Μὴ λησμονήσωμεν ὅτι πρὸς ἐπίτευξιν τούτου ἀπαιτεῖται εἰλικρινὴς καὶ ὁλόψυχος εἰς τὴν θρησκείαν ἀφοσίωσις, διότι ἄνευ θρησκείας οὐδεὶς λαὸς δύναται ποτὲ νὰ εὐημερήσῃ. Ὅτι ἀπαιτεῖται πολιτικὸν θάρρος, διότι ἄνευ θάρρους οὐδὲν κατορθοῦται. Ὅτι ἀπαιτεῖται φρόνησις, διότι ἄνευ φρονῆ εως ριψοκινδυνεύομεν καὶ αὐτὴν τὴν πολυτρόπως διασυρθεῖσαν φιλοτιμίαν. Διὰ τῶν τριῶν τούτων ἀρετῶν, διὰ τῆς κατασιολῆς χαμαιζήλων προσωπικῶν παθῶν καὶ διὰ τῆς εἰλικρινοῦς ἐθνικῆς ὁμονοίας θὰ δυνηθῶμεν νὰ δράμωμεν ἀληθῶς εἰς βοήθειαν τῶν ἀδίκως στενοχωρουμένων ἔτι ὑπὸ τὴν δουλείαν πεφιλημένων ἀδελφῶν καὶ βαθμηδὸν θὰ καταλάβωμεν τὴν προσήκουσαν ἡμῖν ἔντιμον θέσιν ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ κοινωνίᾳ. Μὴ ἀποθαρρυνώμεθα ἐκ τῆς παρανόμου ἀντιδράσεως τῶν Δυνατῶν τῆς γῆς. Ἂς ἐλπίσωμεν εἰς τὸν Θεὸν μετὰ πεποιθήσεως. Μὴ λησμονήσωμεν ὅτι εἴμεθα ὁ λαὸς τῶν θυσιῶν καὶ τῶν θαυμάτων. Μὴ παρίδωμεν ὅτι μεγάλην ἔχομεν νὰ ἐπιτελέσωμεν ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολὴν καὶ ὅτι τὸ σωτήριον Σύμβουλον, τὸ ὁδηγῆσαν τοὺς πατέρας ἡμῶν, θὰ ὁδηγήσῃ καὶ ἡμᾶς εἰς νέους θριάμβους».

Ἐπειδὴ μνείαν ποιούμεθα διὰ τὰ ἔργα ἐν πεζῷ λόγῳ πρέπει νὰ ἀναφέρωμεν ὅτι ἔγραψε «Βραχεῖαν » αἰσθητικὴν ἐκ παραλλήλου κρίσιν περὶ τῶν τεσσά- » ρων κατ' ἐξοχὴν ποιητῶν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, » Χριστοδούλου, Σολωμοῦ, Ζαλοκώστα καὶ Βαλαω- » ρίτου». Ἐκ τῆς ἀξιολόγου ταύτης μελέτης τὴν περὶ Σολωμοῦ κρίσιν ἐδημοσιεύσαμεν εἰς τὴν ἔκδοσίν μας τῶν ἔργων τοῦ Σολωμοῦ, τὴν ὁποίαν ἐδημοσιεύσαμεν τῷ 1880 ἐν Ζακύνθῳ.

* * *

Ὁ Μαρτινέλης μετὰ μεγάλης προθυμίας συνεβούλευε τοὺς ζητοῦντας τὴν συμβουλήν. Ὅτε ὁ Ἰωάννης Τσακασιᾶνος ἐξέδωσε τὴν πρώτην συλλογὴν τῶν ποιήσεων, ἐζήτησε τὰς εἰλικρινεῖς κρίσεις τοῦ Μαρτινέλη. Μετὰ μῆνα τοῦ ἀπέστειλε ἐκτενεστάτην ἐπιστολήν, ἥτις ἦτο ἀληθὴς ποιητικὴ τέχνη ἀπεδείκνυε τὰ λάθη τῶν στίχων καὶ ἀμέσως παρέθετε τὴν διόρθωσιν. Ὁ Τσακασιᾶνος εὐγνωμονῶν ἀπήντησεν. Ἐμελέτησε τὴν σοφὴν ἐπιστολὴν καὶ ἔγεινε στιχουργίας κάτοχος. Ἀκολούθως ἀπέστειλεν αὐτῷ ἐπιστολὴν ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν, διότι εὕρισκεν ἐπιχωριαζούσας λέξεις καὶ ἐκφράσεις. Ὁ Μαρτινέλης εἶχε μελετήσει τὸ γλωσσικὸν ζήτημα καὶ εἶχεν ἀποκτήσει ὡραίαν δημοτικήν, ἁρμονικήν, ἄνευ χυδαίων ἐκφράσεων καὶ βαρβαρισμῶν καὶ γελοίων λέξεων, ποὺ ἐφευρίσκουσι τινὲς τῶν μαλλιαρῶν. Ὁ Μαρτινέλης ὢν γλωσσομαθὴς εἶχε γνῶσιν καὶ περὶ τῶν ζητημάτων τῶν γλωσσικῶν παρ' ἄλλοις λαοῖς. Ὁ Τσακασιᾶνος ἤθελε νὰ δημοσιεύσῃ τὰς δύο αὐτὰς σπουδαίας ἐπιστολάς, ἀλλ' ὁ Μαρτινέλης δὲν ἠθέλησε, διότι τὰς ἐνόμιζεν ἀναξίας δημοσιεύσεως. Οὐδέποτε ἠρνεῖτο νὰ μεταδόσῃ τῷ αἰτοῦντι τὰς φιλολογικὰς αὐτοῦ γνώσεις. Ὅτε τῷ 1876 ὁ διευθυντὴς τοῦ ἀρίστου ἐκπαιδευτηρίου «ὁ Καποδίστριας» τὸν παρεκάλεσε νὰ λάβῃ τὴν ἕδραν τῆς ἰταλικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας, προθύμως ἠχαρίσησε τὸν φίλον

του διευθυντὴν Λεωνίδαν Βλάχον. Ἄνθρωπος μὲ τόσην μεγάλην καρδίαν καὶ μὲ εὐαγγελικὰς ἀρετάς, ἐθεώρει τὸν ἑαυτόν του δυστυχῆ, διότι ἐστερεῖτο τῆς ψυχραιμίας ἐκείνης, ἣν πρέπει νὰ ἔχῃ τις εὑρισκόμενος ἐν τῷ μέσῳ ἀνθρώπων, οἵτινες εἶναι ἀδύνατον νὰ εἶναι πάντες ἄγγελοι, διὸ ἐνόμιζε πνιγηρὸν τὸ κερκυραϊκὸν περιβάλλον. Ὁ θάνατος τῆς ἀγαπητῆς μητρός του Μαρίας, τὸ γένος Πολυλᾶ, τὸν ἔκαμε δυστυχέστερον. Τῇ 20 Σεπτεμβρίου 1883 μᾶς ἔγραψε τὴν ἑξῆς μικρὰν ἐπιστολήν του : « Δίκαιο ἔχετε » νὰ παραπονεῖσθε ὅτι ἀπὸ πολὺν καιρὸ δὲν σᾶς γρά- » φω. Ὅμως τὰ βάσανά μου ἐστάθηκαν νὰ εἶναι » πολλὰ καὶ θὰ μὲ λυπῆσθε μάλιστα ὅταν μάθητε ὅτι » ἀπὸ πεντέμισυ μῆνες κλαίω τὴν ἀκριβῆ μου μη- » τέρα. Μοῦ τὴν ἐπῆρε ὁ Θεὸς σιμά του τὴν Μεγά- » λην Πέμπτην καὶ ἀκόμα δὲν ἠμπορῶ νὰ πεισθῶ » ὅτι ἡ φωνή της καὶ τὸ φῶς τῶν ματιῶν της καὶ ἡ » τόση πολύτιμη ἀγάπη της, δὲν θὰ μὲ παρηγορήσουν » πλέον εἰς τὰ δυστυχήματα! Λοιπὸν μὴ μὲ συνερί- » ζεσθε, ἀλλ' ἔχετέ με εἰς καλὴν ἐνθύμησι καὶ ἐξα- » κολουθήσετε νὰ μὲ ἀγαπᾶτε. »

Αἱ ψυχικαὶ ἀλγηδόνες ἐξηκολούθουν. Τέλος πρὸς ἀναψυχὴν μεταβαίνει εἰς Ἀθήνας. Τῇ 28 Ἰουνίου τοῦ 1886 μοῦ ἔγραψεν ἐπιστολὴν ἐκτενῆ, ἐξ ἧς ἀποσπῶμεν τὰ ἑξῆς :

« Δὲν σᾶς ἔγραφα γιατὶ αἱ συμφοραί μου μ' εἶχαν » βυθίσει εἰς μελαγχολία καὶ εἰς κανένα φίλο μου » δὲν ἔγραφα πλέον. Γιὰ τὸν ἴδιον λόγον ἐσιωποῦσε » καὶ ἡ Μοῦσα μου. Ἀπὸ καιρὸ εἶχα ἀποφασίσει νὰ » μὴ δημοσιεύσω οὔτε στίχον ὅσο ποῦ εὑρισκόμουν » εἰς τὴν Κέρκυραν. Τέλος πάντων μοῦ ἔδωκε ὁ » Θεὸς τὴ χάρι νὰ φύγω ἀπὸ ἐκείνη τὴν νεκρόπολι, » ἴσως γιὰ νὰ μὲ ἀναστήσῃ. Διάφοροι Κερκυραῖοι » φιλότιμοι, ἀπὸ τοὺς ὀλίγους, κινούμενοι ἀπὸ ἐπαρ- » χιακὸ ζῆλο, ἐνήργησαν γιὰ νὰ ἔλθω καὶ νὰ δημο- » σιεύσω ἐδῶ τὰ πολλά μου ἀνέκδοτα ἔργα καὶ ἡ ἐ- » πιτροπὴ τοῦ Πετριδείου κληροδοτήματος, παραδε- » χομένη τὴν πρότασι τοῦ Νομάρχου κ. Διαμάντη, ἐ- » ψήφισε γιὰ τὴν ἀρχὴ τῆς τυπώσεως χίλιαις δρα- » χμαίς. Βρίσκομαι ἐδῶ ἀπὸ δύο σχεδὸν ἑβδομάδες » καὶ ἐλπίζω νὰ μείνω διαρκῶς κατὰ τοὺς πό- » θους μου. »

Εἰς τὰς Ἀθήνας ἰδίως ἐξετιμήθη τῇ 24 Ὀκτωβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους 1886 ὅταν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Παρνασσοῦ ἀπήγγειλεν ἐνώπιον πυκνοῦ καὶ ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου τὰς τότε εἰσέτι νεκδότους ΕΘΝΙΚΑΣ ΕΙΚΟΝΑΣ, ποῦ ὑπερβολικὰ ἤρεσαν. Ἐξ ὅλων τῶν ἐπαίνων τῶν ἐφημερίδων ὀρθοτάτη ἦτο ἡ κρίσις τῆς «Ἐφημερίδος», ἥτις ἔγραψε :

« Εἰς τὰ ὀλιγόστιχα καὶ γοργὰ τὴν φράσιν, ὁ ποιη- » τὴς ἀφηγεῖται λυρικώτατα ὁλόκληρον σχεδὸν τὸν » Ἑλληνικὸν Ἀγῶνα. Δύναται νὰ λεχθῇ περὶ τῶν » ΕΙΚΟΝΩΝ του ὅτι εἶναι ἐποποιία διῃρημένη εἰς » τόσα λυρικὰ ποιήματα, ἀντὶ ραψῳδιῶν. » Ἀλλά, οὐν τῷ χρόνῳ, καὶ τὸ ἀθηναϊκὸν περιβάλλον δὲν ἐ- θεράπευσε τὴν βαρυαλγοῦσαν ψυχήν του καὶ νοσταλ- γεῖ. Τῇ 23 Φεβρουαρίου μοῦ ἔγραφε, πρὸς τοῖς ἄλ- λοις ὅτι ἡ ὑγεία καὶ ἄλλη ἐργασία δὲν τὸν συγχωροῦν πλέον νὰ ἐ- πασχοληθῇ εἰς ἱστορικὰ μελετή- ματα καὶ περιωρίζετο εἰς τὴν ποίησι καὶ ὀλίγα τεχνοκριτικά.

Μετὰ δέκα περίπου μῆνας ἐπανέκαμψεν εἰς τὴν ἀγαπητὴν γενέτειραν, ὅπου ἐξηκολούθει μελετῶν καὶ γράφων.

Ὡς εἴδομεν, τοῦ Μαρτινέλη ἡ Μοῦσα ἔχει τὰς δύο πολυτιμοτέρας τοῦ ἀνθρώπου ἀρετάς, τὴν τῆς Θρησκείας καὶ τὴν τῆς Πατρίδος, ποῦ, τὴν σήμερον παρ' ἡμῖν ἀμελοῦνται. Διὰ τοῦτο, ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝ ΤΗΝ ΕΥΧΗΝ ΜΑΣ, ὅπως ἡ τοῦ κληροδοτήματος τοῦ ἀειμνήστου εὐεργέτου Πετρίδη ἐπιτροπὴ ἀναλάβῃ τὴν ἔκδοσιν ἔργων μὲ αἰσθήματα καὶ συναισθήματα, ποῦ τὴν σήμερον σπανίζουσιν εἰς τοὺς νέους ποιητάς μας.

ΣΠΥΡ. ΑΕ ΒΙΑΖΗΣ

ΕΡΜΑΝ ΣΟΥΔΕΡΜΑΝ

Ἀπέθανε καὶ ὁ Ἕρμαν Σούδερμαν.

Ὁ Γερμανὸς μυθιστοριογράφος καὶ δραματικὸς συγγραφεὺς ὑπῆρξεν ὁ τελευταῖος ἀντιπρόσωπος μιᾶς μεγάλης παλαιᾶς σχολῆς, τὴν ὁποίαν ἐδόξασαν ὁ Ὑγιὲ καὶ ὁ Δουμᾶς. Τὰ ἔργα τοῦ Σούδερμαν εἰμποροῦν νὰ παραβληθοῦν μὲ τὰ καλλίτερα τῶν γαλλικῶν προτύπων, χωρὶς νὰ ὑποστῶσι καμμίαν μείωσιν. Διότι ὁ Σούδερμαν σκύβει μὲ μίαν βαθεῖαν προσήλωσιν εἰς τὸ βάθος τῶν σκοτεινῶν κοινωνικῶν διαμαχῶν τῆς συγχρόνου ζωῆς. Μέσα των ὑπάρχει πάντα φαντασία, παρατήρησις, βαθύτης, ἀλλὰ καὶ ἔξαρσις, καὶ φῶς, καὶ περιπάθεια.

Ἡ «Κυρὰ τῆς Ἔννοιας» καὶ ὁ «Δρόμος τῶν Γάτων», εἶνε τὰ δύο ἀπὸ τὰ ὡραιότερα καὶ ρεαλιστικώτερα ἔργα του. Ἡ «Τιμὴ» καὶ ἡ «Μάγδα» εἶνε τὰ δράματά του, μέσα εἰς τὰ ὁποῖα ἐξετάζει τὰ μεγάλα προβλήματα τῆς ζωῆς, καὶ καταγγέλλει μὲ πολλὴν ἐνάργειαν τὴν ἠθικὴν κατάπτωσιν τῶν καλῶν λεγομένων τάξεων, αἱ ὁποῖαι βασίζουν εἰς τὸ χρῆμα τὴν ἠθικήν των καὶ τὴν ἐπιβολήν των. Ἐν τούτοις, παρὰ τὴν μακρὰν λογοτεχνικήν του δρᾶσιν, ὁ Σούδερμαν δὲν κατώρθωσε νὰ καταλάβῃ τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν ἄλλοι ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων, ὀλιγώτερον αὐτοῦ ἄξιοι, κατέκτησαν. Ὁ Σούδερμαν ὑπῆρξεν εἰλικρινὴς εἰς τὸ ἔργον του, καὶ αὐτὸ θὰ ἀπομείνῃ ἴσως ὁ καλλίτερος ἔπαινός του, καὶ ἡ σύγχρονος γερμανικὴ λογοτεχνία θὰ ἀφιερώσῃ μίαν ἡμέραν πολλὰς σελίδας διὰ τὸ ἔργον τοῦ ἐκλιπόντος συγγραφέως.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΞ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΚΑΤΗ ΕΝΑΤΗ

ΙΕΡΑ ΣΚΗΤΗ ΑΓ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ
23 Φεβρουαρίου 1915, πρωΐ.

Ἀγαπητή μου,

Θὰ ἐξακολουθήσω τὴν ἐνδιαφέρουσαν ἱστορικὴν ἐξέλιξιν τοῦ Θεσμοῦ τοῦ Πρώτου.

Ὡς πρὸς τὴν ἐκλογήν του ὡρίσθη νὰ γίνεται ὑπὸ τῶν Ἡγουμένων τῶν εἰκοσιπέντε Μονῶν, οἱ ὁποῖοι ὤφειλον νὰ ἐκλέξωσι τὸν ἐγκριτώτερον καὶ πνευματικώτερον.

Μετὰ τὴν ἐκλογὴν θὰ μετέβαινεν εἰς τὸν Πατριάρχην πρὸς χειροτονίαν.

Ἀλλὰ παρενεβλήθη καὶ ἡ ἑξῆς διάταξις.

Διὰ τὴν χειροτονίαν τῶν Ἱερέων καὶ Διακόνων ὤφειλον οἱ Ἡγούμενοι, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον τῆς ἐκλογῆς τοῦ Πρώτου, νὰ ἐκλέγωσιν ἕνα Ἐπίσκοπον, ὁ ὁποῖος νὰ τελῇ τὰς χειροτονίας αὐτάς.

Κατὰ τὸν ΙΕ' Αἰῶνα ἔχομεν τὸ Δ' Τυπικόν, ὀφειλόμενον εἰς τὴν φιλόχριστον μέριμναν τοῦ Αὐτοκράτορος Μανουήλ. «Ἐπεὶ γοῦν καὶ ἐν ταῖς κατὰ τὸ Ἅγιον Ὄρος τοῦ Ἄθω σεβασμίαις Μοναῖς ἠμελήθη τὰ πλείω τῆς Μοναχικῆς Πολιτείας τῇ τοῦ καιροῦ καὶ τῶν πραγμάτων ἀνωμαλίᾳ, δεῖν ἔγνω ἡ Βασιλεία μου ἐκεῖνα τῶν ἀμεληθέντων ἀνορθώσασθαι πρὸς τὸ κρεῖττον κ.τ.λ.», ἔγραφεν ὁ ἐγκρατέστατος τῶν μοναχικῶν θεσμῶν Αὐτοκράτωρ. Ἀλλὰ καὶ ὑπέρχοι συμβουλαὶ τοῦ Αὐτοκράτορος δὲν ἴσχυσαν νὰ συγκρατήσουν τοὺς Μοναχοὺς εἰς τὰ ὅρια τοῦ ἀσκητισμοῦ καὶ τῆς προσευχῆς καὶ κατὰ τὸν ΙϛΑ' Αἰῶνα συντάσσεται τὸ Ε' Τυπικόν, σκοπὸν ἔχον κυρίως νὰ καταπολεμήσῃ τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ ἰδιορρύθμου βίου τῶν Μονῶν καὶ τοῦ ἐμπορίου, τὴν αὔξησιν τοῦ κελλιωτικοῦ πληθυσμοῦ κατὰ τύπον νέον καὶ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Σκητιωτικοῦ βίου.

Κατὰ τὸν ΙΖ' Αἰῶνα ἕνεκα μεγίστης πενίας ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς Συνάξεως καὶ ἐπωλήθησαν εἰς τὰς Μονὰς τὰ ἐν τοῖς ὁρίοις τῶν Καρυῶν Κελλία τοῦ Πρωτάτου παρὰ τὴν ρητὴν διάταξιν τοῦ Γ' Τυπικοῦ, ἀπαγορεύοντος αὐστηρῶς τὴν κτῆσιν ἐδάφους ἢ οἰκοδομῆς εἰς Μονὰς ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Καρυᾶς. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐξέλιπε καὶ ἡ φαινομενικὴ μέχρι τότε ἐξουσία τοῦ Πρώτου.

Κατὰ τὸν ΙΗ' Αἰῶνα ὁ Ἐπίσκοπος Ἐρισσοῦ προσθέτει καὶ τὸν τίτλον καὶ «Ἁγίου Ὄρους». Ὁ Πρῶτος σβύννεται. Ὁ Ἐπίσκοπος παραμένει τὸ πλεῖστον εἰς Ἅγιον Ὄρος καὶ προΐσταται τῆς Ἱ. Συνάξεως, συνυπογράφων καὶ τὰς ἐπισήμους πράξεις της.

Ὁμολογεῖται ὅμως ὅτι ἡ τιμὴ αὕτη παρεχωρεῖτο καὶ εἰς πάντα ἄλλον Ἀρχιερέα παρεπιδημοῦντα εἰς τὸ Ὄρος. Καθιστᾶ δὲ δῆλον ἡ πρᾶξις αὐτὴ τὴν τότε εὐσέβειαν καὶ τὸ ἀληθὲς ἐθνικοθρησκευτικὸν αἴσθημα τῶν ἁγνῶν Μοναχῶν, προσατενιζόντων πρὸς τὴν Ὀρθοδοξίαν ὡς ἓν ἐνιαῖον πνευματικὸν κέντρον, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀπέρρεε τὸ δικαίωμα σὲ κάθε Ὀρθόδοξον νὰ ἐνδιαφέρεται ὑπὲρ τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

Κατὰ τὸ δεύτερον ὅμως ἥμισυ τοῦ ΙΗ' Αἰῶνος διὰ δευτέραν φορὰν ἡ Ἐπισκοπὴ Ἐρισσοῦ χάνει τὰ ἐπὶ τοῦ Ὄρους ψιλὰ δίκαια αὐτῆς.

Ἑτοιμαζόμεθα διὰ τὸ Ϛ' Τυπικόν. Αἱ Μοναὶ διέρχονται κρίσιν οἰκονομικήν. Δὲν ὑπάρχουσιν ὑπευθύνως διαχειριζόμενοι τὸ κοινὸν χρῆμα. Ἱδρύεται τέλος ἡ Ἱερὰ Ἐπιστασία καὶ συγχρόνως ὁ Πατριάρχης Γαβριὴλ ὁ Δ', διὰ σιγγιλλίου τοῦ Τυπικοῦ, Ἕκτου τὸν ἀριθμόν, καθορίζει τὰ δέοντα.

Αἱ Μοναὶ διαιροῦνται εἰς πέντε τετράδας, ἑκάστη δὲ τούτων ἐκ περιτροπῆς πέμπει εἰς Καρυὰς κατὰ τὴν 1ην Ἰουνίου ἑκάστου ἔτους τέσσαρας Ἐπιστάτας ἐκ τῆς τάξεως τῶν προεστώτων. Ἡ Ἱερὰ Ἐπιστασία (ἐκτελεστικὸν) ἀντιπροσωπεύει τὴν ἐκτελεστικὴν τῆς Ἱ. Κοινότητος ἐξουσίαν καὶ ἐκπληροῖ συγχρόνως Δημαρχιακὰ καὶ Εἰρηνοδικειακὰ καθήκοντα. Τὰ τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱ. Ἐπιστασίας ρυθμίζονται ὑπὸ τῶν ἄρθρ. 51—82 τῶν Γεν. Κανονισμῶν.

Κατὰ τὸν ΙΘ' Αἰῶνα ἱδρύθη εἰς Καρυὰς ἡ νέα Ἀθωνιὰς Σχολή. Κατὰ τὸ 1860 ὁ Διοικητὴς Θεσσαλονίκης Χουσνῆ Πασᾶς ἐπιφέρει διοικητικὰς μεταρρυθμίσεις, συνιστῶν Τριανδρίαν, ἀλλὰ τάχιστα ἀπομένει νεκρὸν γράμμα ἡ ἀνακαινιστική του ἐργασία.

Προηγουμένως ὅμως οἱ Ἁγιορεῖται συνέταξαν νέον Τυπικόν, τὸ Ζ', κυρωθὲν ὑπὸ τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ Διοικήσεως. Πλεῖσται ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ Τυπικοῦ αὐτοῦ ἰσχύουν καὶ σήμερον. Μία ἐξ αὐτῶν εἶνε καὶ ἡ σύστασις τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος (Βουλευτικὸν) ἐκ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Εἴκοσιν Ἱ. Μονῶν. Περὶ τῆς συνθέσεως καὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱ. Κ. προβλέπουν τὰ ἄρθρα 18—50 τῶν Γεν. Κανονισμῶν.

Ἔκτοτε αὕτη ἀντεκατέστησε τὴν πρὸ τοῦ 1810 Σύναξιν τῶν Ἡγουμένων τῶν Κοινοβίων καὶ τῶν Σκευοφυλάκων ἢ Προϊσταμένων τῶν Ἰδιορρύθμων Μονῶν. Ἡ Ἱερὰ αὕτη Σύναξις δὲν εἶχε τακτικὰς συνεδριάσεις. Συνήρχετο ἀτάκτως καὶ ἀπροσδιορίστως. Ἀπόπειρα γενομένη κατὰ τὸ 1864 πρὸς ἀπόσεισιν τῆς Κυριαρχίας

τῶν Μονῶν ὑπὸ τῶν Σκητῶν καὶ Κελλίων ἀπέτυχεν. Ἡ Μ. Ἐκκλησία ἐκύρωσε τὰ ἀρχαῖα κυριαρχικὰ δικαιώματα τῶν Μονῶν.

* * *

Ὁ θεσμὸς τῶν Πρώτων ἐξετυλίχθη βραδύτερον εἰς Πρωτοεπιστάτην.

Ὁ σημερινὸς Πρωτοεπιστάτης εἶνε ψιλῷ ὀνόματι ὁ Ἄρχων τοῦ Ὄρους.

Παρεδρεύει τῶν Συνεδριάσεων τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος, ἀλλὰ ἄνευ γνώμης καὶ ἄνευ ψήφου.

Εἶνε ἕνας ἁπλοῦς εἰσηγητὴς τῶν ὑποθέσεων.

Εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς Ἱ. Κοινότητος προεδρεύει ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Λαύρας, ὡς ἴσος ὅμως πρὸς ὅλους τοὺς ἀντιπροσώπους.

Ἡ Μεγίστη Λαύρα εἶνε ἡ πρώτη τῇ τάξει Μονὴ καὶ ἔχεται τῶν προνομίων της μετὰ λύσσης.

Τὸ Βατοπέδιον, δεύτερον ἐρχόμενον, πλουσιώτερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον σήμερον Μοναστήριον, ἀνέκαθεν διεκδικεῖ τὰ πρωτεῖα, ἀλλ' ὅλαι αἱ προσπάθειαί του ἐναυάγησαν πρὸ τῆς ἀκουράστου ἐπιμονῆς τῶν Λαυρεωτῶν.

Ὁ Λαύρας λοιπὸν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐγκαθιστᾷ τὸν Πρωτοεπιστάτην εἰς τὸ ἀξίωμά του ἅμα τῇ ἀναλήψει τῶν καθηκόντων του. Ἐπίσης ὁ ἴδιος Λαύρας ἐγκαθιστᾷ καὶ τοὺς νεοεκλεγέντας Ἡγουμένους τῶν Κοινοβιακῶν Μονῶν. Σημειωτέον ὅτι Πρωτοεπιστάτην δίδουν μόνον πέντε Μοναὶ τοῦ Ὄρους προνομιακῶς, καὶ τοῦτο λόγῳ δικαιώματος, τὸ ὁποῖον εἶχον ἀρχαιόθεν καὶ τὸ διετήρησαν. Ἡ Λαύρα, τὸ Βατοπέδι, τῶν Ἰβήρων, τοῦ Χελανδαρίου καὶ τοῦ Διονύσου.

Ὁ Λαύρας ἐπίσης ἔχει καὶ ἄλλα προνόμια.

Εἰς ἐπίσημα γεύματα — τὰ συνηθέστερα εἶνε ὅταν ἑορτάζεται ἡ ἐπέτειος τῆς ὀνομαστικῆς ἑορτῆς τοῦ προστάτου Ἁγίου ἑκάστης Μονῆς — παρισταμένων Πρωτοεπιστάτου καὶ Λαύρας, τὴν πρωτοκαθεδρίαν, τὴν τιμητικὴν θέσιν τὴν ἔχει ὁ Λαύρας. Ὁ Πρωτοεπιστάτης ἔχει θέσιν ἁπλοῦ ἐπισήμου, ἀξιωματούχου Μοναχοῦ.

Ἐν τούτοις ὁ Πρωτοεπιστάτης κρατεῖ τὰ σήματα τοῦ ἀξιώματός του.

Φέρει βακτηρίαν μέλαιναν μετ' ἀργυρᾶς κεφαλίδος, ὑπὸ τὴν ὁποίαν προσήρτηται μέλας σηρικὸς κροσσὸς εἰς ἀνάμνησιν τοῦ παλαιοῦ θεσμοῦ τοῦ Πρώτου. Ἑκάστοτε τὸν ἀκολουθεῖ ἐπισήμως ὡς σωματοφύλαξ Σερδάρης, ἔχει δὲ ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, δυνάμενος νὰ φυλακίζῃ, νὰ ἀποζημιώνῃ κτλ.

Ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτὰς ἐννοεῖ κανεὶς ὁποῖος διοικητικὸς τραγέλαφος κυριαρχεῖ εἰς τὴν Δημοκρατικὴν αὐτὴν Πολιτείαν, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἀρχὴ ἐποπτεύουσα ὑπευθύνως καὶ ἐξασκοῦσα ὑπερτάτην ἐπίδρασιν, ἀλλὰ καὶ δύναμιν πολιτειακῆς ἢ βασιλικῆς ἐξουσίας ἐπὶ τῶν φιλοδόξων πνευμάτων τῶν ἀξιωματούχων μοναχῶν.

Κατὰ Ἱεραρχικὴν τάξιν αἱ εἴκοσι Μοναὶ τοῦ Ἄθω ἔχουσιν ὡς ἑξῆς :

Α΄) Λαύρα	Ἰδιόρρυθμος
Β΄) Βατοπέδιον	»
Γ΄) Ἰβήρων	»
Δ΄) Χελανδαρίου (Σερβική)	»
Ε΄) Διονύσου	Κοινόβιος
Ϛ΄) Κουτλουμασίου	»
Ζ΄) Παντοκράτορος	Ἰδιόρρυθμος
Η΄) Ξηροποτάμου	»
Θ΄) Ζωγράφου (Βουλγαρική)	Ἡμιϊδιόρρυθμος καὶ Ἡμικοινόβιος.
Ι΄) Δοχειαρίου	»
ΙΑ΄) Καρακάλλου	Κοινόβιος
ΙΒ΄) Φιλοθέου	Ἰδιόρρυθμος
ΙΓ΄) Σίμωνος Πέτρας	Κοινόβιος
ΙΔ΄) Ἁγίου Παύλου	»
ΙΕ΄) Σταυρονικήτα	Ἰδιόρρυθμος
ΙϚ΄) Ξενοφῶντος	Κοινόβιος
ΙΖ΄) Γρηγορίου	»
ΙΗ΄) Ἐσφιγμένου	»
ΙΘ΄) Ἁγίου Παντελεήμονος (Ρωσσική)	»
Κ΄) Κωνσταμονίτου	»

Ἀσχέτως πρὸς τὴν ἱστορίαν, τὸν πλοῦτον, τὸ μέγεθος, τὴν ἐπιβολὴν καὶ τὴν μορφὴν ἑκάστης ἐξ αὐτῶν, ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐμφανίσει των, ἐν τῇ ἰδιότητί των ὡς μέρους τοῦ Πολιτικοῦ καὶ Θρησκευτικοῦ Οἰκοδομήματος τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Ἁγιορειτικῆς Ἀδελφότητος, εἶνε ἴσαι εἰς δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις.

Ἡ ἐκκλησιαστικὴ αὐτῶν ζωὴ εἶνε ὁμοιόμορφος, ἀπορρέουσα ἀπὸ τὸ ἀδιατάρακτον ὑπερχιλιετὲς ἐκκλησιαστικὸν ἱστορικὸν καθεστώς.

Ἐδῶ εἶνε ἡ γραμμὴ ἡ εὐθεῖα ποὺ ἑνώνει τὸ παρελθὸν πρὸς τὸ παρόν. Ἐκκλησιαστικαὶ τελεταί, ἱεραὶ ἀκολουθίαι, Βυζαντιναὶ ψαλμῳδίαι, ἀγρυπνίαι, ἑορταὶ θρησκευτικαί, προσφωνήσεις καὶ ἀντιφωνήσεις, μνημονεύσεις ἀδιακόπως, συνεχῶς, Αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου, κτιτόρων διαφόρων Μονῶν. Ἡ ὑλικὴ ἐκδήλωσις τῆς συνεχίσεως ἑνὸς μεγάλου παρελθόντος πρώτιστα ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τύπων καταφαίνεται. Ἐνῷ ἡ πνευματικὴ ἐκδήλωσις τῶν δεσμῶν πρὸς τὸ παρελθόν, τοῦ ἐνιαίου τῆς ζωῆς τοῦ Ὄρους εἶνε ἡ διήκουσα ἰδέα, ἡ ὁποία ἄϋλος καὶ ἄσαρκος καὶ μὲ σελαγίζουσαν πνευματικότητα, περιβάλλει τὸ θεῖον δημιούργημα τῆς ἑλληνικῆς διανοίας.

Ἀσχέτως πρὸς τὰς ἀνθρωπίνους ἀδυναμίας, αἱ ὁποῖαι οὐδέποτε θὰ λείψουν ἀπὸ κάθε ἀνθρώπινον κατασκεύασμα, τὸ θεῖον δημιούργημα τῆς Ἁγιορειτικῆς Πολιτείας ὡς συνόλου ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς καθαγιάσεώς του ὑπὸ τῆς χριστιανικῆς πνοῆς μέχρι σήμερον ἔχει τὴν ἐμφάνισιν θείαν καὶ τὴν τελειότητα ὑπερκοσμίαν καὶ ὑπεργήϊνον.

Δὲν ὑπάρχει συγγραφεὺς ξένος, Γερμανός, Ἀμερικανός, Γάλλος, Ἄγγλος καὶ κάθε ἄλλης ἐθνικότητος, ἐγκύψας εἰς τὴν μελέτην τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ὁ ὁποῖος νὰ μὴν ἀποκαλύπτεται μετὰ θαυμασμοῦ πρὸ τοῦ Ἁγιορειτικοῦ Μοναχισμοῦ. Ὅλον τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ὅλη ἡ ἀκμή της ὀφείλεται, κατὰ τὴν γνώμην των, εἰς τὸν Μοναχισμόν. Φιλοσοφοῦντες καὶ συγγράφοντες, θεολογοῦντες καὶ ψυχολογοῦντες, διακοσμοῦντες τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ὑπὲρ αὐτῆς θυσιαζόμενοι, ἐθεμελίουν τὸ θειότερον οἰκοδόμημα ἐξ ὅσων εἶδον οἱ αἰῶνες.

Ἂν μόθης, καλή μου Κλώνη, ὅτι οἱ φημισμένοι, τί ὀνομαστοὶ συγγραφεῖς τῆς Βυζαντινῆς ἐποχῆς κατὰ πλειοψηφίαν εἶναι Ἁγιορεῖται; Μαθηματικοί, Ἀστρονόμοι, Φυσικοί, Γεωπόνοι, Μηχανικοὶ ἦσαν καλόγηροι τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Δὲν θὰ αἰσθανθῇς θαυμασμὸν γιὰ τὸν ὀνειρώδη αὐτὸν κόσμον, τὸν μοναδικὸν εἰς τὴν ἱστορίαν; Ὅταν γραφῇ ἡ Ἱστορία τοῦ Ὄρους, θὰ καταπλαγῇ ἡ ἀνθρωπότης.

Ὑπάρχει τόσον φῶς καὶ τόση δύναμις στὰς Μονὰς τοῦ Ὄρους, ποὺ θὰ προξενήσῃ τὴν στιγμὴν ποὺ θὰ ἀποκαλυφθῇ ἴλιγγον θαυμασμοῦ. Εὐτυχισμένος ἐκεῖνος ποὺ σὰν τὸν Προμηθέα θ' ἁρπάξῃ αὐτὸ τὸ Φῶς, χωρὶς νὰ καῇ καὶ σὰν τὸν Ἡρακλέα αὐτὴ τὴ Δύναμι γιὰ νὰ τὴν χαρίσῃ πρῶτον στὴν Ἑλλάδα μας καὶ κατόπιν σ' ὁλόκληρη τὴν διανοουμένην ἀνθρωπότητα. Αὐτὸ τὸ ἔργον εἶνε πράγματι Ἡράκλειον καὶ δὲν μπορῶ βέβαια νὰ μαντεύσω σὲ ποιὸν τὸ ἐπιφυλάσσει ἡ μοῖρα. Ὄχι βέβαια σὲ κανέναν ἀπὸ τοὺς συγχρόνους.....

ΔΗΜ. Λ. ΖΩΓΡΑΦΟΣ

ΑΝΝΙΤΑ ΓΑΡΙΒΑΛΔΗ

Ὅλοι γνωρίζουσι τὸν ἥρωα τῶν δύο κόσμων ΙΩΣΗΦ ΓΑΡΙΒΑΛΔΗΝ. Τὸ ὄνομά του εἶναι συνδεδεμένον ὄχι μόνον μὲ τὴν ἐπὶ Ὄθωνος ἱστορίαν μας, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Ἑλληνοϊταλικῶν κομιτάτων, ἀλλὰ καὶ μὲ τοὺς ἀγῶνας τῆς Κρήτης, ὅπου κατὰ τὸ 1866 καὶ 67 ἐχύθη Γαριβαλδινὸν αἷμα διὰ τὴν ἀποτίναξιν τοῦ Τουρκικοῦ ζυγοῦ.

Ἡμεῖς ὅμως θὰ γράψωμεν καὶ ὀλίγας γραμμὰς περὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ ΑΝΝΙΤΑΣ, ἥτις ἦτο ἀληθὴς Σπαρτιᾶτις καὶ ἔδοχον παράδειγμα γυναικείου ἡρωϊσμοῦ καὶ συζυγικῆς ἀφοσιώσεως. Ὁ Γαριβάλδης, μεταβὰς εἰς Ἀμερικήν, ἐγένετο δημοφιλὴς χάριν τοῦ ἡρωϊσμοῦ του καὶ τῶν δεσμῶν γάμου μετ' Ἀμερικανίδος, ἥτις ἐδείχθη ἀνταξία του. Ὡς γνωστὸν τὸ 1836 μετέβη εἰς Ν. Ἀμερικήν, ὅπου διεκρίθη εἰς τὴν ἐπ' ὀλίγον ζήσασαν δημοκρατίαν Rio Grande do Sul, καὶ ἔπειτα εἰς τὴν Οὐραγουάτν. Εὑρισκόμενος εἰς τὸν μικρὸν λιμένα τῆς Λαγκούνας ἐξεπλάγη ἐκ τοῦ εὐειδοῦς παραστήματος μιᾶς κόρης ποὺ ἔφερε τὸ ὄνομα ΑΝΝΙΤΑ, καὶ ἡ ὁποία ἐντὸς ὀλίγου ἐγένετο σύζυγός του. Ὁ Γαριβάλδης ἐξηκολούθει τότε ἐν Rio Grande μαχόμενος, καὶ περατωθεισῶν τῶν γαμηλίων εὐχῶν, μὲ τὸ πλοῖόν του ἀντιμετώπισε τὸν βραζιλιανὸν στόλον, ὅστις διὰ τῆς βίας εἶχεν εἰσέλθει εἰς τὸν λιμένα. Ἡ νεαρὰ σύζυγός του, προικισμένη ὄχι μόνον μὲ ἀγγελικὴν χάριν, ἀλλὰ καὶ μὲ ὑπέροχον δύναμιν θελήσεως καὶ θαυμαστῆς ἐνεργείας, δὲν ἐγκατέλειψε τὸ πλοῖον, καὶ μὲ τὸ ξίφος ἀνὰ χεῖρας παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ συζύγου της, ἀνέλαβε μετ' αὐτοῦ τὴν διοίκησιν τοῦ στόλου καὶ ἐνέπνευσε θάρρος εἰς τοὺς ἄνδρας, οἵτινες εἶχον δειλιάσει. Λεοντόκαρδος, ἔθετε πῦρ ἡ ἰδία εἰς τὰ πυροβόλα, περιφρονοῦσα τὰς σφαίρας, αἵτινες διήρχοντο πλησίον της. Εἰς στιγμὴν καθ' ἣν ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ ὑποχωρήσουν, ἡ ἀτρόμητος ΑΝΝΙΤΑ, μεταξὺ τοῦ ἀκαταπαύστου πυρὸς τοῦ ἐχθροῦ, εὑρισκομένη, διέσχισεν εἰκοσάκις αὐτὰ τὰ κύματα, ὑπερασπίζουσα τὴν ὑποχώρησιν τῶν συμπολιτῶν της. Ὅταν ὅλοι εἶχον ἀποβιβασθῇ εἰς τὴν ξηράν, αὕτη μετὰ τοῦ σύζύγου της ἀπέμειναν τελευταῖοι ἐπὶ τοῦ πλοίου «Ρίο-Πάρντο» καὶ ἔβαλαν πῦρ εἰς τὴν πυριτιδαποθήκην. Κατόπιν ἐπιβιβασθέντες εἰς εὔθραυστον πλοιάριον ἡνώθησαν μετὰ τῶν συναγωνιστῶν των, ἐνῷ τὸ πλοῖον, ἀνατινασσόμενον, ἐπροξένει μεγάλας ζημίας εἰς τὸν πολέμιον στόλον.

Εἰς τὴν Σάντα Βιττώρια, πλησίον τοῦ συζύγου της εὑρισκομένη, ἠγωνίσθη παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν ἀνδρειοτέρων πολεμιστῶν, καὶ ὅταν τὸ ἐχθρικὸν ἱππικὸν τοὺς περιεκύκλωσεν, ἐνῷ ἠδύνατο νὰ σωθῇ φεύγουσα, δὲν ἠθέλησεν, ἀλλὰ παρέμεινεν ἐκεῖ ἄτρομος μετὰ τῶν πολεμιστῶν της μέχρις ἐσχάτων. Ἅμα εὑρέθη πρὸ τοῦ ἀδυνάτου ἐκέντησε τὸν ἵππον της καὶ ὡς ἀστραπὴ διῆλθε διὰ μέσου τῶν ἐχθρικῶν γραμμῶν, καὶ θὰ ἐσώζετο ἐὰν ὁ ἵππος της δὲν ἐτραυματίζετο θανασίμως. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ πληγωθεῖσα βαρέως εἰς τὴν κεφαλὴν δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν φυγὴν καὶ οὕτως ἠχμαλωτίσθη. Οὐχ ἧττον ὅμως, ἐτήρει τὴν τόλμην καὶ τὸ ὑπερήφανον ὕφος της, καὶ δὲν ἐζήτησε χάριν καὶ ἐλευθερίαν ἀπὸ τὸν βραζιλιανὸν ἀρχηγόν, ὡς αὐτὸς περιέμενεν.

Ἀλλ' αἴφνης θλιβερὰ εἴδησις τὴν κατέβαλε μεγάλως, διότι διεδόθη ὅτι ὁ Γαριβάλδης ἐφονεύθη. Ἡ ΑΝΝΙΤΑ τότε, μὲ ἄφατον ἀγωνίαν, περιηγήθη ὅλο τὸ πε-

δίον τῆς μάχης, ἀνεγείρουσα τὰς κεφαλὰς τῶν φονευμένων, ἀλλὰ μὴ εὑρίσκουσα μεταξὺ τούτων τὴν λατρευτὴν μορφὴν τοῦ ἥρως συζύγου, ἀπεφάσισε νὰ δραπετεύσῃ.

Μίαν ζοφερὰν νύκτα, τῇ βοηθείᾳ γυναικός, ἐκτελεῖ τὴν ἀπόφασίν της. Ἱππεύσασα ἀκαταδάμαστον ἵππον, ἀφόβως διεπέρασεν ἐκεῖνα τὰ ἐκτεταμένα δάση, κατοικημένα μόνον ἀπὸ ἄγρια θηρία καὶ δηλητηριώδη ἑρπετά. Ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας περιπλανηθεῖσα, ἐζήτει διέξοδον, ἕως ὅτου ἔφθασεν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Canavas, ὁ ὁποῖος πλημμυρήσας καθίστα ἐπικίνδυνον πᾶσαν ἐξ αὐτοῦ διάβασιν. Ἡ ἀγέρωχος ὅμως καὶ ρωμαλέα ἁμαζὼν ἄφοβος καὶ ἀκλόνητος ἥρπασε τὴν χαίτην τοῦ ἵππου της καὶ ἀποφασιστικῶς διέβη τὰ τρομερὰ ρεύματα ποὺ ἠπείλουν νὰ τοὺς καταπιοῦν.

Ἐπὶ τέλους εὗρε τὸν περιπόθητον σύζυγον καὶ ἡ γλυκεῖα χαρά, ἣν ἠσθάνθη, ἐπέφερε τὴν λήθην εἰς τὰς παρελθούσας περιπετείας. Μετ' ὀλίγον ἐγένετο μήτηρ ἑνὸς ἄρρενος, εἰς τὸ ὁποῖον ἐδόθη τὸ ὄνομα Μενότι.

Ὅσον ἀξιοθαύμαστος ἀγωνίστρια ἦτο ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης, τόσον ἡ ἀρετή της ἔλαμπε καὶ ἐν τῇ οἰκογενειακῇ ἑστίᾳ. Ἦτο ἀληθὴς ἄγγελος παρηγορίας κατὰ τὰς ἀπελπιστικὰς τοῦ βίου συμφοράς. Ἐνεθάρρυνε τὸν σύζυγόν της εὑρισκόμενον μακρὰν τῆς πατρίδος του, καὶ τοῦ ἐνέπνεεν ἐλπίδας ἑνὸς ροδίνου μέλλοντος. Εἰς τὸ Μοντεβίδεο ἔζησαν ἐπί τινας μῆνας, καὶ τὸ ὄνομά της εὑρίσκετο εἰς τὰ στόματα πάντων τῶν κατοίκων ἕνεκα τῆς ἀγάπης ποὺ ἔτρεφον πρὸς αὐτήν. Αἱ ἀρεταί της καὶ ἡ καλωσύνη της ἀνεφέροντο ὡς παράδειγμα. Ἡ ἀρχὴ τοῦ Γαριβάλδη ἦτον Εὐαγγελική. Πάντοτε ἦτο πρόθυμος εἰς συνδρομὴν πρὸς τοὺς πάσχοντας καίτοι ἡ οἰκονομική του κατάστασις δὲν ἦτον ἀνθηρὰ καὶ εἶχεν ἀποκτήσει καὶ ἄλλα δύο τέκνα, τὸν Ριτσιώτη καὶ τὴν Τερεζίτα. Ἡ ὑπέροχος σκέψις ποὺ ὑπεβοήθει αὐτὴν καὶ τῆς ἔδιδε τὴν δύναμιν νὰ ὑποφέρῃ τὰ καθημερινὰ βάσανα τοῦ βίου, συνετέλουν ὥστε νὰ συμμερίζεται χωρὶς δυσφορίαν ἢ παράπονον τὴν τύχην τοῦ ἀνδρός, μετὰ τοῦ ὁποίου εἶχε συνδεθῇ καὶ οὐδέποτε μετενόησεν ὅτι εἶχεν ἐγκαταλείψει τὴν εὐμάρειαν καὶ τὴν ἡσυχίαν τῆς πατρικῆς στέγης.

***

Τὸ 1848 ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ ἡ μὲν ΑΝΝΙΤΑ μετὰ τῶν τέκνων διέμενε πλησίον τῆς πενθερᾶς της ἐν τῇ γεννετείρᾳ τοῦ συζύγου της Νικαίᾳ, ὁ δὲ Γαριβάλδης περιεφέρετο ἐργαζόμενος μετὰ ζήλου διὰ τὴν Ἰταλικὴν ἑνότητα. Ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ μένῃ ἄεργος εἰς τὸ οἰκογενειακὸν περιβάλλον. Ἐπόθει νὰ δράσῃ εἰς τὴν νέαν της πατρίδα. Ἐπεθύμει νὰ βλέπῃ αὐτὴν ἐλευθέραν ἀπὸ τοῦ ξενικοῦ ζυγοῦ καὶ ἀπὸ τὰς τυραννικὰς διοικήσεις, ἀφῆκε λοιπὸν τὰ τέκνα της εἰς τὰς φιλοστόργους τῆς πενθερᾶς της ἀγκάλας, καὶ μετέβη πρὸς τὸν σύζυγόν της ὅπως συναγωνισθῇ. Τὸ ξίφος ἀπήστρεπτεν εἰς τὰς χεῖρας τῆς ἀνδρειοτάτης γυναικός, καὶ ἀτρόμητος καὶ ἀποφασιστική, ἦτο πάντοτε πρόθυμος νὰ προβάλῃ τὸ σῶμά της ἀσπίδα εἰς τὸν ἐ ν δ ο ξ ο ν σ τ ρ α τ η λ ά τ η ν.

Ὅταν ἡ ὑπερίσχυσις τῶν πολεμίων τοὺς ἐξηνάγκασε νὰ ὀπισθοχωρήσουν, ἡ ΑΝΝΙΤΑ ἐγκυμονοῦσε, καὶ εἰς τὰ δεινὰ τῆς ἐκστρατείας προσετέθη καὶ ὁ κακοήθης πυρετός, ὅστις τὴν εἶχε καταβάλει οἰκτρότατα.

Τὴν 1ην Αὐγούστου 1849, ἀποφεύγοντες τὴν καταδίωξιν τῶν πολεμίων, οἵτινες παρηκολούθουν πάσῃ δυνάμει τὰ ἴχνη τοῦ ἥρως μὲ τὸν πόθον νὰ τὸν συλλάβουν, ἔφθασαν εἰς τὸ Καζενάτικο, προτιθέμενοι νὰ διασχίσωσι τὴν Ἀδριατικὴν διὰ πλοιαρίων καὶ σωθῶσιν εἰς Βενετίαν. Ἀλλ' ὁ φόβος τοῦ Αὐστριακοῦ στόλου τοὺς ἠμπόδισε, μετημφιεσμένοι δὲ διηυθύνοντο εἰς Ραβένναν, ἀλλὰ νέα προσκόμματα, νέα δεινὰ ἠμπόδιζον νὰ νοσηλευθῇ ἡ ἑτοιμοθάνατος, ἥτις προσεποιεῖτο μὲ ἀφάνταστον γενναιοψυχίαν διὰ νὰ μὴ φανερώσῃ τὸν κίνδυνον. Ἀφοῦ τὴν ἐτοποθέτησαν εἰς μικρὸν ἀμάξιον, τὸ ὁποῖον μετὰ μεγάλης δυσκολίας εὑρέθη, καὶ ἔφθασαν εἰς τὴν ἔπαυλιν τοῦ μαρκησίου Guiccioli, κειμένην εἰς τὰς Μανδριόλας, παρὰ τῷ Ἁγίῳ Ἀλβέρτῳ, ἐξέπνευσεν ἡ Ἀ-μ ε ρ ι κ α ν ο ῖ τ α λ ὶ ς ἡρωὶς τὴν 4ην Αὐγούστου 1849. Ἡ δὲ Ἰταλία τὴν συνῃρήθμισε μεταξὺ τῶν ἐθνομαρτύρων της, καὶ τὸ ὄνομά της ἀναφέρεται ἀκόμη μετὰ σεβασμοῦ.

Ὁ Γαριβάλδης τὸ 1859 συνῆλθεν εἰς δεύτερον γάμον μετὰ τῆς μαρκησίας Ραϋμόνδι, τὴν ὁποίαν διεζεύχθη τὸ 1880, καὶ ἔλαβε τρίτην σύζυγον τὴν Φραγκίσκαν Ἀρμοζίνου, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔλαβε δύο τέκνα, τὴν Λίλιαν καὶ τὸν Μαύλιον· ἀπέθανε δὲ τὴν 2αν Ἰουνίου τὸ 1882, ἐτῶν 75. Ὁ Μενώττης καὶ ὁ Ριτσιώτης διεκρίθησαν ἐπίσης μὲ τὰ αὐτὰ ἐλευθερόφρονα καὶ ἡρωϊκὰ αἰσθήματα τοῦ μεγάλου πατρός των, ὁ δεύτερος μάλιστα μετὰ πολλῶν ὀπαδῶν του συνηγωνίσθη τὸ 1897 ἐν Δομοκῷ κατὰ τῆς Τουρκικῆς τυραννίας. Ἐπίσης συνεπολέμησεν ἡρωϊκῶς ἐν Δρίσκῳ κατὰ τοὺς τελευταίους ἑλληνοτουρκικοὺς πολέμους.

ΝΙΤΣΑ ΜΑΚΡΗ

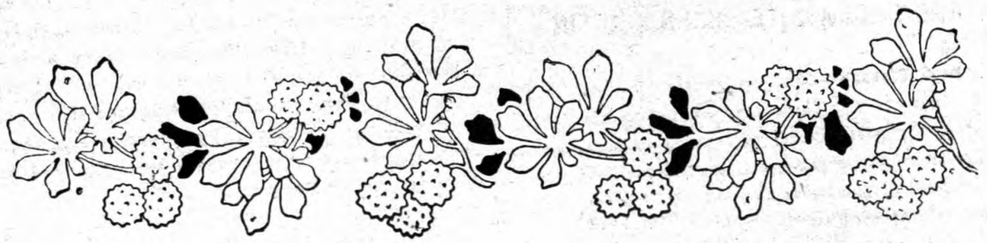

ΑΠΟ ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΜΙΑΡΚΑΣ

Στὴ βάφτιση τοῦ νεογέννητου : Ὅταν γεννηθῇ τὸ μικρό, τὸ βαφτίζουνε στὸ τρεχούμενο νερό, γιὰ νὰ τοῦ μοιάσῃ, καὶ νὰ μὴ σταθῇ, καὶ νὰ μὴν πιάσῃ ρίζες σὲ καμμιὰ χώρα καὶ σὲ καμμιὰ γῆ, καὶ τραγουδοῦν τὸ παρακάτω τραγοῦδι :

Μέσ' τὸ νερὸ ποῦ ἀτέλειωτα κυλάει
μέσ' τὸ νεράκι ποῦ ἄσκοπα ὅλο πάει
σὲ βάφτισα καὶ σένα
δίχως σκοπὸ κανένα.

Ὅπως κι' αὐτὸ ποτὲ μὴ σταματήσῃς
Κ' ἐδῶ στὴ γῆ ποτὲ φωληὰ μὴ χτίσῃς
Γοργά... γοργὰ πέρνα! τὴ γῆς
νὰ καταλῇς... νὰ καταλῇς.

Παρόμοιος μὲ τ' ἀγνὸ νεράκι γίνε
Καὶ πές... καὶ πὲς πατρίδα σου πῶς εἶνε
τὸ σύγνεφο ποῦ τὸ γεννᾷ
τὸ σύγνεφο ποῦ πάει ξανά.

Ὅπως ἐκεῖνο ἀπ' ὅλα θὰ διαβαίνῃς
θὰ περνᾷς, θὰ στραγγίζῃς, καὶ θὰ βγαίνῃς.
Γιατὶ ἔχεις κλήρα ἀπὸ μακρυὰ
τὴ λευτεριά... τὴ λευτεριά!

Σοῦ εἶπε κ' ἡ Μοῖρα : «Σὰν κι' αὐτὸ γενοῦ»
Ἀπ' τὴ σχισμάδα τοῦ ψηλοῦ βουνοῦ
ποῦ σύγνεφο κάποιαν ἡμέρα
τὸ σφιχταγκάλιασε ἐκεῖ πέρα.

Θὰ μάθῃς σὰν κι' αὐτὸ νὰ τραγουδῇς.
Γι' ἄκουσε τὸ τραγοῦδί του νὰ δῇς
τί λέει ὁ δροσερὸς ἀφρὸς
Πάντοτε ἐμπρός... πάντοτε ἐμπρός.

Σὰ ρεματιὰ θὰ μάθῃς νὰ γυρνᾷς
Σὰν παίζει ἡ γκούζλα, ἡ γκάϊδα κι' ὁ ζουρνᾶς
Μὲ τὰ γυρίσματα τὰ ἀφράτα
Σοῦ λέει «μακρυὰ κι' ὅλο περπάτα».

Καὶ ὅταν πεθάνῃς ἔτσι ὅπως κι' αὐτὴ
θὰ βγῇς σὲ κάποια θάλασσα ἀνοιχτὴ
κι' ἀπ' τὴν πλατειά της τὴν ἀγκάλη
ὁ Ἥλιος θὰ σὲ πάρῃ πάλι.

Ν. ΠΕΤΙΜΕΖΑΣ-ΛΑΥΡΑΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗΝ ΚΙΝΗΣΙΝ

ΣΥΝΑΥΛΙΑΙ

Μὲ τὸν Ὀκτώβριον ἤρχισαν καὶ αἱ Συναυλίαι εἰς τὰς διαφόρους αἰθούσας. Καὶ ἤρχισαν μὲ τὴν ἰδίαν ἔντασιν, ἡ ὁποία ἀπὸ δύο-τριῶν περίπου ἐτῶν κυριαρχεῖ εἰς τὸν μουσικὸν κόσμον τῶν Ἀθηνῶν. Ἐφέτος μάλιστα, ἐὰν πιστεύσωμεν εἰς τὴν φήμην, ἴσως θὰ ἔχωμεν τὴν μεγαλειτέραν μουσικὴν ἐπίδειξιν. Πρώτη τὸν μῆνα αὐτὸν ἐδόθη ἡ Συμφωνικὴ Συναυλία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὠδείου εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ «Ἰντεάλ». Ἀφ' ὅτι ὅμως ἐξετελέσθη ἐκεῖ τὰ πρωτεῖα ἀσφαλῶς ἀνήκουν εἰς τὸν γνωστὸν καλλιτέχνην κ. Μητρόπουλον. Διότι ὁ κ. Μητρόπουλος ἔχει τὸ μεγάλο προτέρημα νὰ ἀντιλαμβάνεται κάθε ἔργον ποῦ διερμηνεύει μὲ τὴν ἀπολύτως ἀκριβῆ ἀντίληψιν ποῦ τοῦ ἁρμόζει. Καὶ αὐτὸ δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀπαραίτητον προτέρημα διὰ διευθυντὴν ὀρχήστρας. Ἰδίως τὰ τέσσαρα μουσικὰ ποιήματα τοῦ Ρέγκερ, ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὰς ὁμωνύμους εἰκόνας τοῦ Μπαΐκλιν, εὗρον θαυμάσιον ἑρμηνευτὴν εἰς τὸ μουσικὸν τάλαντον τοῦ κ. Μητροπούλου. Ἐπίσης ἡ ἡσυχία τῆς «Νήσου τῶν Νεκρῶν», ἡ ὁποία ἐγκλείει τόσην τραγικότητα, ἀπεδόθη μὲ ἐντέλειαν ἀπὸ τὸν ἴδιον μουσικόν.

* * *

Καὶ τὸ Ὠδεῖον Ἀθηνῶν. ἔδωκε τὸν μῆνα αὐτὸν τὴν πρώτην συμφωνικὴν Συναυλίαν του κατόπιν πενταμήνου διακοπῆς. Τὸ πρόγραμμα, ἐνδιαφέρον καὶ ποικίλον, ἐστηρίζετο μᾶλλον εἰς ἔργα Βαγνερίου μουσικῆς. Ὁ Διευθυντὴς τῆς Ὀρχήστρας κ. Μπούτνικωφ διηύθυνε τὰ τρία ἔργα, «Παρσιφάλ», «Θάνατον τῆς Ἰζόλδης» καὶ τὸν «Καλπασμὸν τῶν Βαλκυριῶν», μὲ μεγάλην μουσικότητα καὶ ἀντίληψιν τῶν διαθέσεων τοῦ συνθέτου.

Εἰς τὴν συναυλίαν αὐτὴν ἔκαμε τὴν ἐμφάνισίν του ὁ νέος καθηγητὴς τοῦ Ὠδείου κ. Μπαράζ μὲ τὸ «Δεύτερον Κονσέρτο» τοῦ Ραχμάνινωφ, τὸ ὁποῖον πρώτην φορὰν ἐξετελέσθη ἐδῶ. Τὸ ἔργον αὐτὸ ἔχει κάποιαν ἰδιαιτέραν εὐγένειαν εἰς τὸ σύνολόν του καὶ διὰ τοῦτο χρειάζεται καὶ χωριστὴν προσοχὴν εἰς τὴν ἐκτέλεσίν του. Εὐτυχῶς ὁ νέος καθηγητὴς ἔδειξεν ἱκανοποιητικὴν ἀντίληψιν εἰς τὴν δύσκολον ἀπόδοσίν του, καὶ τὸ κοινὸν ἔφυγε ἐνθουσιασμένον ἀπὸ τὴν μουσικὴν ἐμφάνισιν καὶ τὴν καλλιτεχνικὴν ἀβρότητα τοῦ κ. Μπαράζ.

* * *

Ἡ Δὶς Κορίννα Τριανταφύλλου ἔδωκε μὲ ἐπιτυχίαν εἰς τὸ Ὠδεῖον τὴν Συναυλίαν της. Ἐτραγούδησε μὲ τέχνην καὶ τὸ πυκνὸν ἀκροατήριόν της τῆς ἔκαμε θερμοτάτην ὑποδοχήν. Ἡ Δὶς Τριανταφύλλου ἐνεφανισθὴ διὰ τελευταίαν φορὰν πρὸ τοῦ ἀθηναϊκοῦ κοινοῦ. Προσεχῶς ἀναχωρεῖ διὰ τὸ Παρίσι, ἀποφασισμένη νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν τελειοποίησιν τοῦ μουσικοῦ της ταλάντου, μὲ τὸ ὁποῖον τόσον ἀφειδῶς τὴν ἐπροίκισεν ἡ φύσις.

* * *

ΘΕΑΤΡΑ

Τὸ τελευταῖον πρωτότυπον ἔργον ποῦ ἐδόθη ἐφέτος ἦτο τὸ ἔργον τοῦ κ. Μωραΐτίνη ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἕνα ταξειδάκι στὴ Σελήνη». Τὸ ἔργον, μιὰ λεπτὴ σάτυρα διὰ πολλὰ παράξενα πράγματα ποῦ γίνονται εἰς τὸν τόπον μας, σάτυρα ὅμως γεμάτη ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ Τίμου Μωραΐτίνη. Ἡ πρώτη καὶ ἡ τρίτη πρᾶξις ἰδίως εἶναι γραμμέναι μὲ πολὺ πνεῦμα καὶ σκηνικῶς τέλειαι. Ἡ δευτέρα ἔχει πολλὰς ὑπερβολὰς καὶ διὰ τοῦτο ἐκφεύγει πολὺ ἀπὸ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν δύο ἄλλων. Ἐν γένει ὅμως τὸ «Ἕνα ταξειδάκι στὴ Σελήνη» εἶναι ἕνα πραγματικῶς εὐχάριστον ἔργον, τὸ ὁποῖον εἰς ὅλα τὰ σημεῖά του ἐχειροκρότησε μὲ ζωηρότητα τὸ Ἀθηναϊκὸν κοινόν.

Ὁ θίασος τῆς κυρίας Κυβέλης, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὴν ἐκλεκτήν μας καλλιτέχνιδα, ἔπαιξε μὲ πολλὴν ἐπιτυχίαν στὸ ἔργον τοῦ κ. Μωραϊτίνη.

* * *

Ὁ κ. Ἀργυρόπουλος συνέπηξε νέον θίασον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἑλληνικὴ Κωμῳδία». Ἐνοικίασε τὸ Κεντρικὸν θέατρον καὶ ἤρχισε ἀπὸ ἡμερῶν τὰς παραστάσεις του.

Πρῶτον ἔδωκε τὸ «Παραστράτημα», γερμανικὴν κωμῳδίαν τοῦ γνωστοῦ συγγραφέως Εὐγενίου Μπρούκ. Τὸ ἔργον εἶναι λεπτὸν μὲ σκηνὰς κωμικάς, μὲ παρεξηγήσεις φυσικὰς καὶ πρωτότυπον τεχνοτροπίαν. Ἐκεῖνο ὅμως ποῦ κάμει τὴν κωμῳδίαν αὐτὴν πρώτης τάξεως ἔργον, εἶναι ἡ ἠθική της. Τίποτε τὸ ἀνήθικον, τὸ βάναυσον, τὸ «ἀκατάλληλον» δὲν ὑπάρχει εἰς τὸ ἔργον. Ὁ κ. Ἀργυρόπουλος ὑπῆρξεν εὐτυχὴς εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἔργου, διότι εἶναι καιρὸς πλέον τὸ «ἀνήθικον» νὰ ἐξοστρακισθῇ ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν θέατρον.

Εἰς τὸ «Παραστράτημα» ὅλοι ἔπαιξαν πολὺ καλά. Καὶ ἡ κ. Ραυτοπούλου, καὶ ἡ κυρία Βώκου, καὶ ἡ κυρία Μαντινεοῦ, καὶ ὁ κ. Χέλμης, καὶ ὁ κ. Πολίτης. Διὰ τὸν κ. Ἀργυρόπουλον εἶναι περιττὸς κάθε ἔπαινος. Ὅλοι γνωρίζομεν τὸ εὐσυνείδητον, τὸ ἀριστοτεχνικὸ παίξιμό του.

* * *

Ὁ θίασος Παπαϊωάννου ἐστεγάσθη διὰ τὴν χειμερινὴν περίοδον εἰς τὸ θέατρον «Ἀπόλλων». Ἤρχισε τὴν ἐργασίαν του μὲ τὴν «Κοντέσσα Μαρίτσα» τοῦ Κάλμαν.

Εἰς τὴν ὀπερέττα αὐτήν, ὁ συνθέτης ἀποδεικνύεται καὶ πάλιν ὁ ἐμπνευσμένος μουσικός, ὁ ὁποῖος γνωρίζει περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον τὰ μυστικὰ τῆς ὡραίας τέχνης, μὲ τὰ ὁποῖα ἠμπορεῖ νὰ πολλαπλασιάζῃ τὴν αἰσθητικὴν ἀπόλαυσιν τοῦ κοινοῦ.

Ἡ «Κοντέσσα Μαρίτσα» ἤρεσε πολύ. Εἰς τοῦτο συνετέλεσε βεβαίως ὁ ἐκλεκτὸς θίασος τοῦ κ. Παπαϊωάννου, ὁ ὁποῖος ξεύρει νὰ ἀναδεικνύῃ τὰ καλὰ ἔργα, ὅπως ξεύρει καὶ νὰ τὰ ἐκλέγῃ.

* * *

Εἰς τὸ θέατρον Κοτοπούλη ὁ κ. Μυρὰτ ἔδωκε τὴν τιμητικήν του μὲ τὸν «Ἅμλετ». Τὸ ἔργον ἦτο ἴσως βαρὺ διὰ νὰ τὸ βαστάσουν οἱ ὦμοι τοῦ κ. Μυράτ. Ἀλλὰ ἡ θέλησις καὶ ἡ ἐπιμονὴ φέρουν πάντοτε τὰ ἀποτελέσματά των. Καὶ ἔργον βεβαίως θελήσεως καὶ ἐπιμονῆς ὑπῆρξε ἡ διδασκαλία τοῦ τραγικοῦ Ἅμλετ ἀπὸ τὸν κ. Μυράτ. Ἐπέτυχε; Ἀπέτυχε; Περὶ αὐτοῦ δὲν εἶναι ἴσως κανεὶς εἰς θέσιν νὰ μᾶς πληροφορήσῃ. Ὁ Ἀμλέτειος λαβύρινθος δὲν εἶναι εὔκολον οὔτε νὰ ἀποδοθῇ, οὔτε νὰ κριθῇ. Ὁ κ. Μυράτ ἠθέλησε νὰ δημιουργήσῃ τὸν ἥρωα τοῦ Σαίξπηρ ὅπως τὸν ἐφαντάσθη, ὅπως τὸν ἐσκέφθη, ὅπως τὸν ἐμελέτησεν. Αὐτὸ εἶναι βέβαια πρὸς τιμήν του, καὶ διὰ τοῦτο ἂς ἀρκεσθῶμεν εἰς τὴν εὐγενῆ προσπάθειαν τοῦ ἐκλεκτοῦ μας καλλιτέχνου, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐπαρουσίασε ἕνα Ἅμλετ πολὺ ἄνθρωπον, καὶ ἴσως-ἴσως καὶ πολὺ πλησιάζοντα πρὸς τὸ πρότυπον τοῦ μεγάλου δραματουργοῦ.

Ἡ κυρία Μαρίκα Κοτοπούλη ὑπεδύθη τὴν Ὀφηλίαν.

* * *

Τὸ θέατρον Ὠδείου θὰ δώσῃ ἐφέτος σειρὰν παραστάσεων εἰς τὸ Ἐθνικὸν Θέατρον. Μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὴν Δα Κοτσάλη θὰ ἐμφανισθῇ πρὸ τοῦ κοινοῦ μὲ πρόγραμμα διδασκαλίας σοβαρῶν ἔργων. Τὸ εὐχάριστον εἶναι ὅτι τὸ Θέατρον τοῦ Ὠδείου συνεπλήρωσε τὸν θίασόν του μὲ ἐκτάκτους ἠθοποιοὺς ἀναγνωρισμένης ἀξίας, καὶ τοῦτο θὰ τοῦ δώσῃ μίαν κυριαρχίαν καὶ μίαν ἐπιβολὴν εἰς τὴν σκηνικήν του ἐμφάνισιν.

Λέγεται ὅτι ἔναρξιν τῶν παραστάσεών του θὰ κάμῃ μὲ τὴν «Φαίδραν» τοῦ κ. Προβελεγγίου.

Ποικιλη Σελις

ΕΞΟΡΙΣΤΟΣ ΠΡΙΓΚΗΨ

Εἰς τὸ δεύτερον πάτωμα ἑνὸς στρατῶνος τῆς Βιέννης, ὁ ὁποῖος ἔχει παραχωρηθῇ ὡς κατοικία εἰς οἰκογενείας μετρίας οἰκονομικῆς καταστάσεως, κατοικεῖ ὁ πρίγκηψ Ἀβδοὺλ Καχέρ, πρωτότοκος υἱὸς τοῦ πρώην Σουλτάνου τῆς Τουρκίας Ἀβδοὺλ Χαμίτ. Ὁ Τοῦρκος πρίγκηψ κρατεῖ τέσσαρα δωμάτια, εἰς τὰ ὁποῖα διαμένει αὐτός, ἡ σύζυγός του, οἱ δύο υἱοί του, ἡ πενθερά του καὶ ἕνας γραμματεύς. Τὸ ἄλλοτε πολυάριθμον ὑπηρετικὸν προσωπικὸν ἔχει περιορισθῇ εἰς ἕνα Ἄραβα θαλαμηπόλον, μίαν καμαριέραν καὶ μίαν μαγείρισσαν.

Εἰς τοὺς δημοσιογράφους, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐπεσκέφθησαν, ὁ Ἀβδοὺλ Καχὲρ ἐδήλωσεν ὅτι ἐλπίζει νὰ κερδίσῃ τὴν δίκην, τὴν ὁποίαν ἤγειρε κατὰ τῆς τουρκικῆς Κυβερνήσεως καὶ ν' ἀναλάβῃ αὐτὸς καὶ τὰ τέκνα του τὰ διάφορα κινητὰ καὶ χρήματα, τὰ ὁποῖα κατεσχέθησαν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

Κατὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς του ὁ Τοῦρκος πρίγκηψ παίζει βιολί, τὸ ὁποῖον ἔμαθεν ἀπὸ ἡλικίας 7 ἐτῶν. Ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας ὁ Ἀβδοὺλ Καχὲρ διατηρεῖ μίαν ὡραίαν ἀνάμνησιν. Ὅταν ἦτο ἡλικίας 13 ἐτῶν, μετέβη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ τότε Γερμανὸς Αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος. Ὁ Σουλτάνος τοῦ παρουσίασε τὰ 3 τέκνα του. Ἕνα ἀπόγευμα οἱ τρεῖς υἱοὶ τοῦ Σουλτάνου ἔπαιζαν εἰς τὸν κῆπον, ὁπότε εἶδαν τὸν Κάϊζερ νὰ διευθύνεται πρὸς τὸ μέρος των. «Μᾶς ἠρώτησεν ἂν εἴχαμε ἐκπαιδευθῇ εἰς στρατιωτικὴν σχολήν, εἶπεν ὁ πρίγκηψ, καὶ μᾶς ἔβαλεν εἰς τὴν σειρὰν καὶ ἐπὶ πέντε ὥρας, χωρὶς νὰ μᾶς ἐπιτρέψῃ οὔτε πέντε λεπτῶν ἀνάπαυσιν, ἐξετέλεσε μαζύ μας μίαν ἐπιχείρησιν ἐκστρατείας ἐν πλήρει τάξει.»

ΕΝ ΔΥΣΑΡΕΣΤΟΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἁλιέως μαργαριτῶν δὲν εἶνε καθόλου ἀναπαυτικόν, ἂν κρίνωμεν ἀπὸ τὰς δυσκολίας καὶ τοὺς κόπους ποὺ παρουσιάζει.

Ὁ ἁλιεύς, πρὶν βυθισθῇ εἰς τὸ νερόν, προφυλάττει τὰ χέρια του μὲ γάντια ἀπὸ σκληρὸν πετσὶ διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴς γρατσουνιὲς καὶ βουλώνει τὴν μύτην του μὲ μπαμπάκι. Ἐπίσης τὰ αὐτιά του μὲ κερί, τρίβεται δὲ ὁλόκληρος μὲ λάδι, ποὺ προφυλάσσει τὸ σῶμα ἀπὸ τὰς πληγάς. Ἔπειτα κρεμᾷ εἰς τὸν λαιμόν του ἕνα καλάθι διὰ νὰ τοποθετήσῃ τὰ ὄστρακα.

Ἀφοῦ δεθῇ σφιχτὰ μὲ ἕνα σχοινὶ ποὺ τὸν συνδέει μὲ τὸ πλοῖον κατεβαίνει εἰς τὸ νερὸν ἔχων εἰς τὸ πόδι του μία βαρειὰ πέτρα, ποὺ τὸν τραβᾷ εἰς τὸ βάθος. Μόλις φθάσει, πέρνει ἀπὸ τὴν ἄμμον ὅσα ὄστρακα μπορεῖ καὶ τραβᾷ τὸ σχοινὶ διὰ νὰ τὸν ἀνεβάσουν εἰς τὴν ἐπιφάνεια. Ἡ βουτιὰ διαρκεῖ ἕνα ἕως δύο λεπτὰ καὶ ἀνανεώνεται 10 ἢ 12 φορὲς εἰς διάστημα μιᾶς ὥρας.

ΤΡΟΜΕΡΑ ΑΠΕΙΛΗ

«Ἐὰν αἱ γυναῖκες ἐξακολουθήσουν νὰ κόπτουν κοντὰ τὰ μαλλιά των, οὐν τῷ χρόνῳ, ἐὰν ὄχι αἱ σημεριναί, αἱ τοῦ προσεχοῦς μέλλοντος γυναῖκες θὰ ἔχουν γένεια καὶ μουστάκια»!! Εἰς τὴν τρομακτικὴν ταύτην δήλωσιν προέβη ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς Ἑταιρείας χονδρικῆς πωλήσεως εἰδῶν καλλωπισμοῦ κ. Τσάρλες Νέσλ, ὅστις ἐδικαιολόγησε διὰ τῶν ἑξῆς τὴν θεωρίαν του, ἢ μᾶλλον τὴν πρόβλεψίν του: «Ὡς ὅλοι μας γνωρίζομεν,, ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι ὑπάρχει χημικόν τι ἐργαστήριον, τὸ ὁποῖον συνεχῶς παράγει τρίχας. Ἐὰν λοιπὸν τὰς τρίχας ταύτας κόπτουν αἱ γυναῖκες ἐκ τῶν κεφαλῶν των, αὗται θὰ παρουσιασθοῦν εἰς τὰ χείλη καὶ τὸ πηγούνιόν των, ἀκριβῶς ὡς συμβαίνει μὲ τοὺς ἄνδρας. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον, ἐὰν αἱ γυναῖκες ἐξακολουθήσουν νὰ κόπτουν κοντὰ τὰ μαλλιά των, αἱ ἐγγοναί των θὰ ἔχουν καὶ γένεια καὶ μουστάκια!! Οἱ ἄγριοι, οἵτινες οὐδέποτε κόπτουν τὴν κόμην των, ἔχουν μικρὸν πάντοτε γένειον, κατὰ συνέπειαν δὲ ὅσα μᾶλλιὰ θὰ κόπτουν αἱ γυναῖκες ἐκ τῶν κεφαλῶν των θὰ τὰ ἀποκτοῦν ἐπὶ τῶν χειλέων καὶ τοῦ προσώπου των γενικῶς»!!

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ὁ ἐκδοτικὸς Οἶκος Χ. Γανιάρη καὶ Σα (ὁδὸς Σοφοκλέους ἀριθ. 3) μὲ τὸν γενικὸν τίτλον «ΤΑ ΜΙΚΡΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ» ἤρχισε τὴν κατάρτισιν εἰδικῆς βιβλιοθήκης ἐξαιρετικοῦ ἐνδιαφέροντος. Μέχρις ὥρας ἐξετύπωσε καὶ ἐκυκλοφόρησε τὰ ἑξῆς τομίδια τιμώμενα ἕνα ἕκαστον πρὸς 6 δραχ. Τὴν «ΜΙΝΙΟΝ» τοῦ Γκαῖτε κατὰ μετάφρασιν τοῦ κ. Βουτιερίδου, τὴν «ΝΕΡΑΪΔΑ ΜΙΚΟΥΛΕΝ» τοῦ Ζολᾶ, τὴν «ΡΟΖΑΝ» τοῦ Γκὺ ντὲ Μωπασάν, τὴν «ΑΒΥΣΣΟΝ» τοῦ Ἀντρέγεφ κατὰ μετάφρασιν τοῦ κ. Γιάν. Κότσικα, τὴν «ΓΥΝΑΙΚΑ ΕΝΟΣ ΑΛΛΟΥ» τοῦ Ντοστογέφσκη κατὰ μετάφρασιν τοῦ κ. Π. Ηικροῦ, τὸ «ΓΙΑ ΜΙΑ ΝΥΧΤΑ ΑΓΑΠΗΣ» τοῦ Ζολᾶ καὶ «Τ' ΟΝΕΙΡΟ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡ» τοῦ Κορολέγκο.

Ἡ «ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ» (Σωνιέρου 4) ἐδημοσίευσε τὸ «Ἀόρατο στοιχεῖο» τοῦ Γκὺ ντὲ Μωπασὰν κατὰ διασκευὴν καὶ μετάφρασιν τοῦ κ. Ι. Σ. Χαιροπούλου.

Ὁ Ἐκδοτικὸς Οἶκος τοῦ κ. Γ. Ι. Βασιλείου ἐδημοσίευσε κατὰ ἀριστοτεχνικὴν μετάφρασιν τῆς φίλης Δος Alex τὴν «ΑΓΝΗΝ» τῆς Μαρίας Κορέλλι. Ἐπίσης κατὰ μετάφρασιν τοῦ ἀειμνήστου Κ. Θεοτόκη ἐδημοσίευσεν εἰς δύο τόμους τὸ ἀριστούργημα τοῦ Γουσταύου Φλωμπὲρ τὴν «ΚΥΡΙΑΝ ΜΠΩΒΑΡΥ».

Ὁ Ἐκδοτικὸς Οἶκος τοῦ κ. Μιχ. Σ. Ζηκάκη ἐδημοσίευσε τὴν «ΖΕΡΜΙΝΑΑ» (Τόμ. Α΄» τοῦ Ζολᾶ κατὰ μετάφρασιν τοῦ κ. Ἀνδρ. Π. Φαρμακοπούλου. Ἐπίσης ἐξέδωκε τὸ πρωτότυπον μυθιστόρημα τοῦ ἐκλεκτοῦ λογογράφου καὶ ἰατρικοῦ κ. Ἠλία Βουτιερίδη τὸ φέρον τὸν τίτλον «ΟΤΑΝ ΑΓΑΠΟΥΜΕ».

«ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΔΑΣΩΝ» ὑπὸ τοῦ κ. Πέτρου Η. Κοντοῦ. Ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἀνωτέρας παρ' ἡμῖν Δασολογικῆς Σχολῆς καὶ Καθηγητοῦ τῆς «Διαχειρίσεως Δασῶν» ἐν τῇ ἰδίᾳ Σχολῇ ἐγράφη καὶ ἐδημοσιεύθη ἔργον ὑψίστης χρησιμότητος διὰ τοὺς Δασοκτήμονας, Κοινότητας, Συνεταιρισμούς, Μονάς, Δασικούς, Γεωπόνους καὶ Οἰκονομολόγους. Διὰ τῆς ἐργασίας ταύτης πλουτίζεται ἡ πενιχρὰ παρ' ἡμῖν Δασικὴ φιλολογία δι' ἑνὸς βιβλίου, εἰς τὰς ὑπεροκτακοσίας σελίδας τοῦ ὁποίου σκορπίζεται ἡ ὑγιὴς γνῶσις τῶν ἀναγκῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Δάσους. Ὁ κ. Κοντὸς εἶναι ἄξιος θαυμασμοῦ διὰ τὸ ὀγκῶδες καὶ πολύτιμον αὐτὸ ἔργον ὅπερ τιμᾷ τὴν ἑλληνικὴν ἐπιστήμην καὶ τὸ ὁποῖον παρέχει πλοῦτον ὑποδείξεων καὶ συστάσεων διὰ τὴν κατανόησιν τῆς οἰκονομικῆς καὶ πλουτοπαραγωγικῆς σημασίας τῶν δασικῶν ἐκτάσεων τῆς χώρας. Ἕκαστον ἀντίτυπον τιμᾶται δραχ. 150.

ΕΞΕΔΟΘΗ

ὁ τρίτος τόμος τῆς «ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ (1821—1833) τοῦ κ. Δημ. Λ. Ζωγράφου.

Οὕτω συμπληροῦται ὁλόκληρος ἡ γεωργο-οἰκονομικὴ ζωὴ τῆς Ἐπαναστάσεως, τῆς Καποδιστριακῆς καὶ μεταναποδιστριακῆς ἐποχῆς μέχρι τῶν παραμονῶν τῆς ἐγκαταστάσεως τῆς Ἀντιβασιλείας τοῦ Ὄθωνος. Εἰς τοὺς τρεῖς αὐτοὺς τόμους ἀνευρίσκει ὁ ἀναγνώστης πλοῦτον ἀγνώστων λεπτομερειῶν ἀναγομένων εἰς ὅλην τὴν δημοσιονομικὴν ζωὴν τῆς ἀναγεννωμένης πατρίδος. Ὅλη ἡ εἰκὼν τῆς Γεωργίας κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς Ἐπαναστάσεως. Ὅλη ἡ γεωργικὴ ζωτικότης τοῦ ὑποδούλου Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Αἱ φιλοπάτριδες προσπάθειαι τοῦ Καποδίστρια ὑπὲρ τῆς γεωργικῆς μας προόδου. Οἱ πρῶτοι γεωπόνοι τῆς Ἑλλάδος. Ἡ τύχη καὶ αἱ περιπέτειαι τῶν ἐθνικῶν γαιῶν. Ἡ σύστασις τῆς πρώτης Ἐθνικῆς Χρηματιστικῆς Τραπέζης. Αἱ ἐποικιστικαὶ προσπάθειαι τῆς Ἐπαναστάσεως. Ἡ ἔκδοσις τῶν πρώτων χαρτονομισμάτων. Ἡ πλουσιωτάτη καὶ περιεργοτάτη γεωργικὴ καὶ φορολογικὴ νομοθετικὴ μέριμνα τῶν ἀγωνιζομένων κατὰ τῶν καταχτητῶν ἀνδρῶν τοῦ Εἰκοσιένα. Λεπτομέρειαι ὅλων τῶν γεωργικῶν εἰδῶν, τῶν γεωργικῶν ἐργαλείων καὶ τῶν γεωργικῶν μεθόδων τῶν εἰσαχθεισῶν ἀπὸ αἰῶνος εἰς τὴν Ἑλλάδα. Γεωργικαὶ περιγραφαὶ τῶν παραμονῶν τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐξελίξεώς της ὑπὸ διασήμων ξένων περιηγητῶν. Ἡ φορολογικὴ καὶ οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῶν ἀνδρῶν τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ πλῆθος στατιστικῶν, ἀπογραφικῶν, ἐμπορικῶν, πολιτειογραφικῶν κ.τ.λ. λεπτομερειῶν.

Ἡ τρίτομος «ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ» εἶναι πολύτιμον ἀπόκτημα διὰ τοὺς μελετητὰς τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τῆς χώρας. Διὰ τοὺς φοιτητὰς τῶν Πανεπιστημίων μας, τῶν Ἀνωτέρων παρ' ἡμῖν Σχολῶν Γεωπονίας, Δασονομίας καὶ Ἐμπορίου. Διὰ τοὺς Γεωπόνους, τοὺς Κτηματίας, τοὺς Τραπεζίτας, τοὺς Ἐμπόρους, τὸν Ἐκπαιδευτικὸν κόσμον, τοὺς Συνεταιρισμούς, τοὺς πολιτευομένους, τοὺς ἐπιστήμονας καὶ δημοσιολόγους. Ἕκαστον ἀντίτυπον τιμᾶται δραχ. 40 ἢ φρ. χρυσᾶ διὰ τὸ ἐξωτερικόν. Ἡ «ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ» πωλεῖται εἰς τὰ Γραφεῖά μας. Συνολικῶς οἱ τρεῖς τόμοι Δρ. 120 ἢ φρ. χρ. 120 διὰ τὸ ἐξωτερικόν, προπληρωτέα.

ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ΝΕΑ ΖΩΗ. — Μηνιαῖον φιλολογικὸν περιοδικόν. Ἐκδίδεται εἰς Ἀλεξάνδρειαν.

ΦΑΡΟΣ. — Περιοδικὸν μηνιαῖον. Ἐκδίδεται εἰς Ἀλεξάνδρειαν.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ. — Μηνιαῖον περιοδικόν. Ἐκδίδεται εἰς Χανιὰ Κρήτης.

ΕΡΑΝΙΣΤΗΣ. — Μηνιαῖον περιοδικόν. Ἐκδίδεται ἐν Ἀθήναις.

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ. — Διευθύντρια Σύμβουλος ἡ κ. Ἑλένη Κορύλλου.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΗΣ. — Δεκαπενθήμερον φιλολογικὸν περιοδικὸν ἐκδιδόμενον εἰς Βόλον ὑπὸ ὁμίλου φιλολογούντων νέων.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ. — Μηνιαῖον περιοδικόν, ἐκδίδεται εἰς Θεσσαλονίκην.

L'Europa Orientale—Roma.

Libre—Directeur Ms Roussel Athènes, ὁδὸς Σίνα.

ΥΠΑΛΛΗΛΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ. — Ἑβδομαδιαῖον ὄργανον τῆς Λέσχης τῶν Δημοσίων ὑπαλλήλων.

ΑΙ ΜΟΥΣΑΙ. — Διευθυντὴς Λ. Ζώης. Ἐκδίδεται εἰς Ζάκυνθον.

ΕΠΤΑΝΗΣΙΑΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ. — Μηνιαῖον περιοδικόν, ἐκδιδόμενον εἰς Ζάκυνθον.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ

ΕΝΟΙΚΙΑΣΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΓΗΠΕΔΟΥ

Ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων γνωστοποιεῖ ὅτι τὴν 23ην Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ. ἐκτίθεται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἡ ἐνοικίασις τοῦ εἰς θέσιν «Καλάμια» τῆς ὁδοῦ Παιγνίων Δημοτικοῦ ἀγροτικοῦ γηπέδου ἐκ μέτρων τετραγωνικῶν 200.27 μὲ ἐλάχιστον ὅριον προσφορᾶς δραχμῶν 200 μηνιαίως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14 Ὀκτωβρίου 1924.

Ὁ Δήμαρχος Σ. ΠΑΤΣΗΣ

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων

Διακηρύττει ὅτι ἐκτίθεται εἰς μειοδοτικὴν δημοπρασίαν κατὰ τὴν 25ην Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ., ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὥραν 11—12 π.μ.

1ον. Ἡ προμήθεια 30,000 ὀκάδων καυσοξύλων πρὸς θέρμανσιν τοῦ Δημαρχιακοῦ Καταστήματος.

2ον. Ἡ κατασκευὴ ἀποθήκης ἐν τοῖς Δημοτικοῖς Σφαγείοις πρὸς ἀποθήκευσιν τῆς καυσίμου ὕλης.

Αἱ δημοπρασίαι ἐνεργηθήσονται ἐν τῷ Δημαρχιακῷ Καταστήματι ἔνθα οἱ βουλόμενοι δύνανται νὰ λαμβάνωσι γνῶσιν καθ' ἑκάστην.

Ὁ Δήμαρχος Σ. ΠΑΤΣΗΣ

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Διακηρύττει ὅτι,

Ἐκτίθεται εἰς ἐπαναληπτικὴν μειοδοτικὴν δημοπρασίαν κατὰ τὴν 30ὴν Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ. ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὥραν 11—12 π.μ.

1ον) Ἡ προμήθεια 30,000 ὀκάδων καυσοξύλων πρὸς θέρμανσιν τοῦ Δημαρχιακοῦ Καταστήματος.

2ον) Ἡ κατασκευὴ σιδηροῦ ὑποστέγου ἐν τοῖς Δημοτικοῖς Σφαγείοις πρὸς στέγασιν τῶν πρὸς λειτουργίαν τῶν Σφαγείων ἐργαζομένων ἰδιωτικῶν ὀχημάτων.

Ὁ Δήμαρχος Σ. ΠΑΤΣΗΣ

ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝ. ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΞ ΚΛΗΡΩΣΕΙΣ ΤΟ ΕΤΟΣ

ΔΡΑΧΜΑΙ 1,200.000 ΚΕΡΔΗ

ΚΕΡΔΗ ΕΚΑΣΤΗΣ ΤΩΝ ΚΛΗΡΩΣΕΩΝ

Καθ' ἑκάστην κλήρωσιν ἐκδίδονται 100,000 γραμμάτια ἀξίας δραχμῶν 400,000. Παρέχονται κέρδη εἰς 2,000 γραμμάτια ἀξίας δραχμῶν 200,000.

Ἕκαστον ἀκέραιον γραμμάτιον τιμᾶται δρ. 4, δυνάμενον νὰ διαιρεθῇ εἰς τέσσαρα τέταρτα γραμματίου, τιμώμενα ἀντὶ μιᾶς δραχμῆς.

Κέρδη		Δραχμαὶ	Ἐν ὅλῳ
1	ἓξ	80,000	80,000
1	ἓξ	20,000	20,000
2	ἀπὸ	2,500	5,000
6	ἀπὸ	1,000	6,000
15	ἀπὸ	400	6,000
25	ἀπὸ	200	5,000
1,950	ἀπὸ	40	78,000
2,000			200,000

Δι' ἑκάστην τῶν κληρώσεων ἐκδίδονται ἴδια ἀκέραια γραμμάτια, πωλούμενα ἀντὶ τεσσάρων δραχμῶν, ἰσχύοντα δι' ὁλόκληρον κέρδος καὶ δυνάμενα νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τέταρτα τοῦ γραμματίου, τιμώμενα ἀντὶ μιᾶς δραχμῆς ἕκαστον καὶ παρέχοντα συμμετοχὴν εἰς τὸ τέταρτον τοῦ κέρδους.

Ἀμοιβαί, ὧν δὲν ἐζητήθη ἡ πληρωμὴ ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς κληρώσεως, παραγράφονται ὑπὲρ τοῦ Ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου.

Εἰς τοὺς ἀγοράζοντας πρὸς μεταπώλησιν διὰ μιᾶς ἐπὶ προκαταβολῇ τοῦ τιμήματος, κατόπιν εἰδικῆς μετὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν συμφωνίας, γραμμάτια ἢ τιμήματα γραμματίου ἀξίας δέκα χιλιάδων δραχμῶν, παρέχεται ἔκπτωσις ἐπὶ τοῦ τιμήματος αὐτῶν 15 τοῖς ο)ο, εἰς δὲ τοὺς ἀγοράζοντας διὰ μιᾶς ἐπὶ προκαταβολῇ τοῦ τιμήματος γραμμάτια ἢ τμήματα γραμματίου ἀξίας χιλίων δραχμῶν τουλάχιστον παρέχεται ἔκπτωσις 10 τοῖς ο)ο, καὶ εἰς δημοσίους ὑπαλλήλους, τοὺς ἐπιτετραμμένους τὴν πώλησιν γραμματίων καὶ τμημάτων γραμματίου, παρέχεται ἔκπτωσις 5 τοῖς ο)ο.

Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν ἢ ζήτησιν γραμματίων ἀπευθυντέον εἰς τὸ Γραφεῖον Λαχεῖον τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων, Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, εἰς Ἀθήνας.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου)

ΤΙΜΑΙ ΠΡΟΣΙΤΑΙ-ΤΙΜΑΙ ΛΟΓΙΚΑΙ

Εἰς τὴν Ἀποθήκην τοῦ παραγγελιοδόχου

κ. Α. ΣΑΡΡΗ

Ὁδὸς Αἰόλου 117.

ΗΩΔΟΥΝΤΑΙ Κασμίρια Ἀγγλικὰ δι' ἐνδυμασίας καὶ ἐπανωφόρια ἀνδρικά, ὑφάσματα γυναικεῖα ὅλων τῶν εἰδῶν εἰς τιμὰς Ἐργοστασίου, τουτέστιν εἰς τιμὰς ἐξαιρετικῶς προσιτάς.

Τὸ παραγγελιοδοχικὸν Γραφεῖον τοῦ κ. Σαρρῆ εἶναι ἡ προσωποποίησις τῆς εὐσυνειδησίας.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΠΙΛΩΝ

ΦΩΤΕΙΝΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ὁδὸς Εὐαγγελιστρίας ἀριθμ. 19.

Γεῦστο, κομψότης, ἐκλεκτικότης διακρίνουν τὸ ἐργοστάσιον τῆς κυρίας

ΦΩΤΕΙΝΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ

Μ. ΠΑΡΑΣΥΡΑΚΗ

Ὁδὸς Ἀτταρὶν 40, Ἀλεξάνδρεια.

Ἱδρυθὲν πρὸ ἔτους, τελείως διωργανωμένον, ἀναλαμβάνει παντὸς εἴδους εἰσπράξεις.

Ἀναλαμβάνει ἀντιπροσωπείας καὶ εἰσπράξεις συνδρομῶν ἐφημερίδων, περιοδικῶν Αἰγύπτου καὶ ἐξωτερικοῦ.

Ἔχει ὑποκπραικτορεῖα ἐν Καΐρῳ, Πορτ Σαΐτ, Τάντα, Ζαγαζίκ, Μανσούρα καὶ ἐν Ἄνω Αἰγύπτῳ.

Παρέχει οἱανδήποτε πληροφορίαν.

ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑ

Τὸ Δημοτικὸν Βρεφοκομεῖον Ἀθηνῶν διακηρύττει ὅτι :

Ἐκτίθεται εἰς ἐπαναληπτικὴν μειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἐν τῷ Καταστήματι τοῦ Δημοτ. Βρεφοκομείου (ὁδὸς Πειραιῶς) τὴν 16ην Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ. ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὥραν 11—12 π.μ. ἡ προμήθεια 1000 πήχεων Καμπὸτ καὶ 300 πήχεων χασέ.

Ὅροι καὶ συμφωνίαι κατατεθειμένοι παρὰ τῇ Διευθύνσει τοῦ Ἱδρύματος.

Ὁ Δήμαρχος Σ. ΠΑΤΣΗΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

ΧΗΜΙΚΑ-ΜΙΚΡΟΒΙΜΛΟΓΙΚΑ- ΖΥΜΟΤΕΧΝΙΚΑ

ΤΑΣ. Γ. ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΧΗΜΙΚΟΥ ΖΥΜΟΤΕΧΝΟΥ

4-ΟΔΟΣ ΑΓΙΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ-4

ΑΘΗΝΑΙ

ΜΕΓΑΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

AU PRINTEMPS

Δ. & Φ. ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΩΝ

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ

Τὸ τελειότερον κατάστημα Γυναικείων Εἰδῶν

Ἀσπρόρρουχα διὰ προῖκας

ΑΓΟΡΑ & ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΩΝ

Γραφεῖα ἀγορᾶς καὶ καὶ πωλήσεως μεταχειρισμένων καὶ μὴ γραμματοσήμων ὑπὸ τοῦ κ. Ν. ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΥ Οἶκος ἐμπιστοσύνης καὶ ἐξαιρετικῆς εὐσυνειδησίας.

ΤΑΠΗΤΕΣ ΠΕΡΣΙΚΟΙ

ΑΔΕΛΦΩΝ ΒΑΪΑΝΟΥ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

ΤΥΠΟΙΣ "ΣΦΕΝΔΟΝΗΣ,,

Μέτωνος 3.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ ΠΑΛΛΗ & Σ^Α

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΡΙΑ ΣΤΙΓΜΙΑΙΩΣ